

AZERBAIJAN'IN DIŞ POLİTİKADA KÜLTÜR VE DİJİTAL DİPLOMASİ ENTEGRASYONU

Nabat GARAKHANOVA*

ÖZ

Azerbaycan'ın dış politikada kültür ve dijital diplomasi entegrasyonunu, teorik yaklaşımlardan uygulama ve durum analizlerine, bölgesel ve küresel etkilerden yenilikçi uygulamalara ve geleceğin diplomasisi senaryolarına kadar geniş bir perspektifle ele almaktadır. Kültür diplomasisi ve dijital diplomasi kavramlarını, Azerbaycan dış politikası perspektifiyle incelerken, yumuşak gücün ve kamu diplomasisinin temellerini detaylandırmaktadır. Politika belgeleri ve stratejik planlamalar aracılığıyla Azerbaycan'ın dijital diplomasi ve kültürel diplomasi stratejileri, ülkenin bilgi teknolojileri yatırımları ve bu yatırımların dış politikadaki yansımaları incelenmiştir. Ayrıca yapılan detaylı vaka çalışmaları, Azerbaycan'ın dijital ve kültürel diplomasi pratiğindeki somut adımlarını göstermektedir. TÜRKSOY dinamikleri ve Avrasya entegrasyonu sürecindeki rolü gibi faktörler incelenmiş, Avrupa Birliği ile ilişkiler üzerindeki potansiyel etkiler değerlendirilmiştir. Geleceğe yönelik senaryolar, yenilikçi uygulamalar ve bu uygulamaların Azerbaycan'ın dış politikasına potansiyel katkıları üzerinde durulmuştur. Artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik, yapay zekâ ve büyük veri gibi modern teknolojilerin Azerbaycan'ın kültür ve dijital diplomasi stratejilerindeki yerleri ve bu teknolojilerin gelecekteki rolü tartışılmıştır. Azerbaycan'ın dış politikada kültürel ve dijital inisiyatifleri arasındaki sinerjinin, uluslararası arenada ülkenin etki ve görünürlüğünü nasıl artırdığını ve uluslararası ilişkilerde modern diplomasi uygulamalarına öncülük edebilecek yenilikçi yöntemler önerdiğini ortaya koyulmaktadır. Azerbaycan'ın kültürel zenginliği ve teknolojik adaptasyon yeteneği, makalede analiz edilen stratejik unsurlar arasında öne çıkar ve ülkenin kültürel ve dijital diplomasi alanındaki gelecek vaat eden pozisyonu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Dijital Diplomasi, Kültür Diplomasisi, Uluslararası İlişkiler, Geleceğin Diplomasisi.

CULTURE AND DIGITAL DIPLOMACY INTEGRATION IN AZERBAIJAN'S FOREIGN POLICY

ABSTRACT

It examines Azerbaijan's integration of cultural and digital diplomacy in foreign policy from a broad perspective, from theoretical approaches to practice and situation analysis, from regional and global impacts to innovative practices and future diplomacy scenarios. It examines the concepts of cultural diplomacy and digital diplomacy from the perspective of Azerbaijan's foreign policy, detailing the foundations of soft power and public diplomacy. Through policy documents and strategic plans, Azerbaijan's digital diplomacy and cultural diplomacy strategies, the country's investments in information technologies and their reflections in foreign policy are analyzed. In addition, detailed case studies illustrate Azerbaijan's concrete steps in the practice of digital and cultural diplomacy. Factors such as TURKSOY dynamics and its role in the Eurasian integration process are analyzed, and the potential impact on relations with the European Union is assessed. Future scenarios, innovative applications and their potential contribution to Azerbaijan's foreign policy are emphasized. The place of modern technologies such as augmented reality, virtual reality, artificial intelligence and big data in Azerbaijan's cultural and digital diplomacy strategies and the future role of these technologies are discussed. It reveals how the synergy between Azerbaijan's cultural and digital initiatives in foreign policy enhances the country's influence and visibility in the international arena and suggests innovative methods that can pioneer modern diplomacy practices in international relations. Azerbaijan's cultural richness and

Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 14.11.2023; Yayına Kabul Tarihi: 23.03.2024

* Dr., KTO Karatay Üniversitesi, KONYA; ORCID: [0000-0002-3637-7710](https://orcid.org/0000-0002-3637-7710), E-posta: nabat.garakhanova@karatay.edu.tr

technological adaptability are among the strategic elements analyzed in the article, highlighting the country's promising position in the field of cultural and digital diplomacy.

Keywords: Azerbaijan, Digital Diplomacy, Cultural Diplomacy, International Relations, Diplomacy of the Future.

Giriş

Küreselleşen dünya ile birlikte dış politika, yalnızca devletlerarası resmi görüşmelerle sınırlı kalmayıp kültür, teknoloji ve medya gibi çoklu boyutları kapsamaktadır. Araştırma, Uluslararası ilişkilerin dinamik doğasında yer alan, devlet aktörlerinin stratejilerini ve dış politika araçlarını değerlendirmektedir. Bu daimî değişimin, kültür diplomasisi ile dijital diplomasi kavramları, özellikle küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle, dış politikada merkezi bir konumdadır. Bu kapsamda Azerbaycan hem coğrafi ve hem de kültürel konumundan dolayı kendine özgü özellikleriyle dikkat çekmektedir. Azerbaycan Cumhuriyeti, stratejik konumu, zengin kültürel mirası ve hızla gelişen teknolojik altyapısıyla, dış politikada kendine has bir konuma sahiptir. Bu araştırma, Azerbaycan'ın dış politikasında kültür ve dijital diplomasi entegrasyonunu incelerken, teorik yaklaşımlar ve kavramsal çerçeveleri derinlemesine ele almaktadır. Aynı zamanda politika analizi ve stratejik planlamayı tartışmakta, uygulama ve durum analizleri sunmaktadır. Bu küresel etki analizi ile yenilikçi uygulamalar ve gelecek senaryolarını keşfetmektedir.

Teorik Yaklaşımlar ve Kavramsal Çerçeve altında, kültür ve dijital diplomasi arasındaki teorik ilişkiyi karşılaştıran ve yumuşak güç ile kamu diplomasisi kavramlarını Azerbaycan dış politikası perspektifi ile inceleyen bir tartışma yer almaktadır. Yumuşak güç ve kamu diplomasisi kavramları, Azerbaycan dış politikasının anlaşılması için vazgeçilmez elementler olarak ele alınmaktadır. Dolayısıyla kültürel iletişim ile bilgi teknolojilerinin kullanımının yükselen eğilimleri, bu kavramlar üzerinden tartışılmaktadır. Bu bölüm, aynı zamanda küresel sistemde dijital diplomasi ve kültürel etkileşim arasındaki yükselen dinamikleri ve bu ikilinin birbirleriyle nasıl bütünleştiğini irdelemektedir.

Politika Analizi ve Stratejik Planlama kısmında ise, Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejisi ele alınarak bu alandaki politika belgeleri ve uygulamalar detaylı bir şekilde analiz edilmektedir. Kültürel diplomasi ve dijitalleşmenin Azerbaycan dış politikasındaki yeni boyutlarını değerlendiren bu bölümde, kültürel diplomasi ve dijitalleşmenin, Azerbaycan'ın dış politikasında nasıl yeni boyutlar kazandığı ve bu yeni boyutların politika yapıcılar tarafından nasıl benimsendiği ve uygulandığı analiz edilmektedir. Ayrıca bilgi teknolojilerinin kullanımı ve Azerbaycan'ın dijital diplomasi yatırımlarını da göz önünde bulundurmaktadır.

Uygulama ve Durum Analizleri bölümü, Azerbaycan'ın dijital diplomasi pratiklerini ve sosyal medya ile web platformları üzerinde yürüttüğü vaka çalışmalarını içermektedir. Kültürel diplomasi etkinliklerinin ve dijital araçlarla kültürel mirasın tanıtımının yanı sıra, çok dilli iletişim ve kültürel diplomasi, dijital kampanyalar, halkla ilişkiler ve medyanın kullanımına ilişkin analizleri de barındırmaktadır. Dijital müze ve sergi uygulamaları gibi konularda yürüttüğü faaliyetler, detaylı vaka çalışmalarıyla ele alınmaktadır. Bu analizler, Azerbaycan'ın çok dilli iletişim stratejileri ve çok kültürlülük politikası üzerinden kültürel diplomasi uygulamalarını daha da genişletmektedir.

Azerbaycan'ın sosyal medya kullanımı, web platformları, uluslararası sanat ve kültür festivalleri, Bölgesel ve Küresel Etki Analizi, Azerbaycan'ın kültürel ve dijital diplomasi girişim-

lerinin bölgesel ve küresel düzeydeki etkilerini inceler. TÜRKSOY organizasyonu içinde Azerbaycan'ın rolü, Avrasya bölgesel entegrasyon süreçleri ve Avrupa Birliği ile ilişkiler üzerindeki etkileri, bu bölümde ele alınan başlıca temalardandır. Son olarak, Yenilikçi Uygulamalar ve Gelecek Senaryoları bölümü, artırılmış ve sanal gerçeklik, yapay zekâ ve büyük veri gibi modern teknolojilerin Azerbaycan'ın kültür diplomasisi ve dijital diplomasi stratejilerinde potansiyel olarak nasıl bir rol oynayabileceğini ve gelecekteki diplomasi anlayışının bu yeniliklere nasıl uyum sağlayabileceğini ele almaktadır.

Bu girişim, Azerbaycan'ın dış politika stratejilerini yeniden şekillendiren kültür ve dijital diplomasi entegrasyonunun önemini vurgularken, devletlerin uluslararası alanda etkili olabilme için geleneksel diplomasi yöntemlerinin ötesine geçmelerinin zorunluluğunu da gözler önüne sermektedir. Çalışma, Azerbaycan'ın dijitalleşme ve kültürel etkileşimi nasıl bir arada kullandığını ve bu sürecin bölgesel ile küresel etki yaratma kapasitesini nasıl genişlettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Azerbaycan örneği, diğer ülkeler için de dijital ve kültürel diplomasi entegrasyonunun önemini anlamak ve kendi dış politikalarını yeniden düşünmek adına bir örnek teşkil edebilir. Bu araştırma, bu çerçevede, Azerbaycan'ın kültür ve dijital diplomasi aracılığıyla dış politikadaki konumunu nasıl güçlendirdiğini ve bu stratejilerin uluslararası ilişkilerdeki rolünü detaylı bir şekilde inceleyerek kapsamlı bir bakış açısı sunmaktadır.

Araştırma, dijital diplomasi kuramsal çerçevesi üzerinden ele alınmıştır. Aynı zamanda bu araştırma, dijital diplomasi ile dijital sanatla bağının kurulması bağlamında bütünsel bir gözden geçirme olarak tasarlandığından betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır.

Teorik Yaklaşımlar ve Kavramsal Çerçeve

Uluslararası ilişkilerin dinamikleri, küreselleşen dünya düzeninde daimi olarak değişim ve dönüşüm içerisindedir. Bu bağlamda, dış politika pratikleri de esneklik kazanmakla birlikte çeşitlenmektedir. Modern çağın getirdiği dijitalleşme süreci, ulus devletlerin iletişim stratejilerini köklü bir şekilde değiştirmiş ve yeni bir diplomasi anlayışının doğuşuna öncülük etmiştir. Bu yeni anlayışın temel taşlarından biri olan dijital diplomasi, geleneksel diplomasi metodlarının yanı sıra sosyal medya ve diğer dijital platformları kullanarak ulusal çıkarların korunması ve tanıtımı için stratejik bir araçtır. Bu araştırma, Azerbaycan'ın dış politika yapısında kültür ve dijital diplomasi entegrasyonunu teorik ve kavramsal bir çerçevede ele alınmasıdır.

Kültür diplomasisi, kültürel değerler ve mirasın sınır ötesi yoluyla uluslararası ilişkileri pekiştirmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım sayesinde, Azerbaycan gibi zengin bir kültürel geçmişe sahip ülkeler için, küresel algı yönetiminde önemli bir rol oynamaktadır. Diğer yandan dijital diplomasi, bilgi teknolojilerinin hızla geliştiği bu dönemde, dış politika hedeflerine ulaşmak için çevik ve aynı zamanda etkileşimli kanalların kullanılmasını ifade etmektedir. Bu iki diplomasi şeklinin entegrasyonu, hem teorik hem de pratikte bir dizi zorluk ve fırsatı beraberinde getirmektedir.

Kültür Diplomasisi ve Dijital Diplomasi: Teorik Yaklaşımların Karşılaştırılması

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler, 21. yüzyılın uluslararası ilişkilerini biçimlendiren ana unsurlardan biridir. Kültür diplomasisi ve dijital diplomasi, bu yeni dönemde dış politikadaki iki ana kavram olarak öne çıkmaktadır. Kültür diplomasisi, uzun bir tarihsel geçmişe sahip-

ken, kültürel etkileşim üzerinden uluslararası anlayış ve işbirliğini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla dijital diplomasi, sosyal medya ve dijital platformlar üzerinden hızlı ve etkin bir küresel etkileşim yöntemi olarak gelişmiştir (Nye, 2004; Manor, 2019; Cull, 2008).

Kültür diplomasisi, Joseph Nye'in "yumuşak güç" kavramı üzerine kuruludur. Aynı zamanda kültür, değerler ve politikalar yoluyla etki yaratmayı hedeflemektedir (Nye, 2004). Bu yaklaşımın kökleri, bilgi alışverişi ve kültürel anlayışın teşvik edilmesiyle uluslararası etki ve ilişkilerin derinleştirilmesine dayanmaktadır (Cull, 2008). Dijital diplomasi, hızlı iletişim teknolojileri ve bilginin sınır tanımayan akışı sayesinde ortaya çıkmış bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, sosyal medya platformlarının kullanımıyla, dış politikanın yürütülmesinde yeni yollar aramakla birlikte, daha geniş kitlelere ulaşmayı hedeflemektedir (Manor, 2019; Hayden, 2012). Kültürel etkinlikler ve mesajların dijital platformlar üzerinden yayılmasına olanak sağlayan dijital diplomasi, kültür diplomasisinin geniş kitlelere ulaşmasında önemli bir etkidir. Bu ikili entegrasyon sayesinde, kültürel etkileşim ve dijital erişimi birleştirerek ulusal markalaşma ve algı yönetimini desteklemektedir (Ang, Ien ve al., 2015). Kültür diplomasisi, kalıcı ilişkiler ve derin etkileşimler yaratma eğilimindeyken; aynı şekilde dijital diplomasi de anlık etkileşimler ve geniş kapsamlı iletişim ağları oluşturmada öne çıkmaktadır. Her iki yaklaşım da, uluslararası alandaki değişen trendler ve dinamikler içerisinde uyum sağlamaktadır (Seib, 2010).

Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi: Azerbaycan Dış Politikası Perspektifi

Yüzyıl dış politikasında, 'yumuşak güç' ve 'kamu diplomasisi', devletlerin küresel sahnede etkili olabilmeleri için stratejik öneme sahip kavramlar haline gelmiştir. Nye (2004) tarafından geliştirilen yumuşak güç kavramı, kültür, siyasi değerler ve dış politika üzerinden diğer ülkeler üzerinde etki oluşturmayı ifade etmektedir. Böylece kamu diplomasisi, bu etkileşimin halklar nezdinde nasıl yapılandırıldığını ve yönetildiğini vurgulamaktadır. Azerbaycan'ın dış politikasında da bu kavramların entegre edilmesi ve stratejik bir şekilde kullanılması, uluslararası ilişkilerdeki yerini güçlendirmek için önemlidir.

Yumuşak güç, özellikle kültürel ve ideolojik çekicilik ile başka devletlerin politikalarını etkileme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Nye, 2004). Azerbaycan'ın zengin tarihi, kültürü ve modernleşme süreci, bu ülkeye potansiyel bir yumuşak güç kaynağı sağlamaktadır. Yumuşak gücün kullanımı, Azerbaycan'ın uluslararası alandaki imajını güçlendirmekte ve bu sayede politik ve ekonomik amaçlar doğrultusunda, koşulları olumlu yönde şekillendirmektedir (İsmayilov, 2017). Kamu diplomasisi, bir ülkenin halkıyla doğrudan iletişime geçerek anlayış ve desteğini kazanmayı hedeflemektedir (Cull, 2008). Azerbaycan, ulusal kültürünü ve kimliğini yansıtan çeşitli kültürel programlar, eğitim fırsatları ve uluslararası etkinliklerle kamu diplomasisi stratejilerini kullanmaktadır. Bu çabalar Azerbaycan'ın küresel profilini yükseltirken, aynı zamanda çok taraflı dış politika hedeflerine ulaşmasına da katkı sağlamaktadır (Guliyev, 2019). Azerbaycan dış politikasında yumuşak güç ve kamu diplomasisi, sinerjik bir şekilde birleştirilmiştir. Örneğin, Eurovision Şarkı Yarışması'nın Bakü'de düzenlenmesi ve Bakü'nün Avrupa Oyunları'na ev sahipliği yapması, bu entegrasyonun somut örnekleri olarak gösterilmektedir. Bu tür etkinlikler Azerbaycan'ın pozitif bir imajı oluşturmasını sağlamanın yanı sıra siyasi ve ekonomik itibarını da artırmaktadır (Mammadov, 2021). Azerbaycan'ın yumuşak güç ve kamu diplomasisini entegre etme yaklaşımı, uluslararası ilişkilerdeki konumunu güçlendiren ve ona stratejik avantaj sağlayan bir yöntemdir.

Küresel Sistemde Dijital Diplomasi'nin Yükselişi ve Kültürel Etkileşim

Küreselleşen dünyada, dijital diplomasi'nin yükselişi devletlerin uluslararası ilişkiler stratejilerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Dijital platformların sunduğu imkânlarla, kültürel etkileşim ve etkili iletişim yeni bir boyut kazanmıştır. Bu araştırma, dijital diplomasi ve kültürel etkileşim kavramlarını inceleyerek, bu olgunun küresel sistem üzerindeki etkilerini tartışmaktadır. Dijital araçların diplomasiye entegrasyonu ve bu araçların kültürlerarası etkileşimdeki rolleri üzerinde durulmaktadır. Teknolojik ilerlemelerin hız kazandığı 21. yüzyılda dijital diplomasi, küresel politikada oyunun kurallarını yeniden yazmakla birlikte, dijital diplomasi, devletlerin ve diplomatların, sosyal medya ve diğer dijital platformlar aracılığıyla halkla ilişkilerini ve uluslararası imajlarını yönetme pratiğidir (Manor, 2019). Bu yaklaşım, sadece bilgi akışını hızlandırmakla kalmaz, aynı zamanda kültürlerarası etkileşimi ve karşılıklı anlayışı da benimsemektedir.

Dijital diplomasi, iletişim kanallarını çeşitlendirerek, uluslararası ilişkilerde daha kapsamlı ve etkileşimli bir diyalog oluşturmuştur. Devletler, bu yeni mecra aracılığıyla politik mesajlarını, kültürel içeriklerini ve değerlerini daha geniş kitlelere ulaştırmışlardır (Adesina, 2018). Özellikle genç nüfusun yoğun olarak bulunduğu dijital ortamlar, diplomasi için yeni bir kamuoyu yaratmış ve devletler bu alanlarda etkinliğini artırmaya başlamıştır. Dijital diplomasi, kültürel etkileşimi ve ayrıca yumuşak güç kullanımını önemli ölçüde kolaylaştırmıştır. Online platformlar, ülkelerin sanatını, müziğini, dilini ve geleneklerini sergileme imkânı tanırken, aynı zamanda bu kültürel öğelerin diğer toplumlarla etkileşimine olanak sağlamaktadır (Zaharna, 2020). Bu durum, karşılıklı kültürel anlayışın ve toleransın gelişimine katkıda bulunurken, aynı zamanda uluslararası imaj ve itibar yönetimi açısından da önemlidir. Dijital diplomasi uygulamalarının artmasıyla birlikte, kültürel diplomasi faaliyetleri de dijital ortama taşınmıştır. Örneğin, sanal sergiler, çevrimiçi festival ve konferanslar, uluslararası anlayışı artırmak ve farklı kültürler arasında köprüler kurmak için kullanılmaktadır. Bu tür etkinlikler, aynı zamanda uluslararası ilişkilerdeki dinamikleri ve güç dengelerini de etkileme potansiyeline sahiptir (Metzgar, 2018). Küresel sistem içinde dijital diplomasi ve kültürel etkileşimin yükselişi, uluslararası politikada yeni bir dönemi işaret etmektedir. Bu bağlamda, dijital araçların etkin kullanımı, devletlerin küresel sahnede etkileşim ve iletişim stratejilerini yeniden şekillendirmektedir. Dijital diplomasi hem uluslararası ilişkiler teorisi hem de pratiği açısından önemli bir alan olarak kendini kanıtlamıştır ve bu alandaki gelişmeleri yakından takip etmektedir.

Politika Analizi ve Stratejik Planlama: Temeller, Uygulamalar ve Çağdaş Yaklaşımlar

Politika analizi ve stratejik planlama, kamu yönetimi ve siyaset bilimi alanlarındaki temel taşları oluşturmaktadır. Bu disiplinler, politik karar alma süreçlerinde etkin rol oynayan, politika yapıcılar ve analistler için çerçeve oluşturan mekanizmalar ve araçlar sunmaktadır. Politika analizi, karar vericilerin toplumun karşı karşıya olduğu sorunlara dair bilinçli kararlar alabilmesi için gerekli olan bilgileri sağlarken, stratejik planlama bu analizlerin uzun vadeli hedeflere yönlendirilmesini sağlamaktadır. Bu araştırma, politika analizinin ve stratejik planlamanın kavramsal temellerini, yöntemlerini ve çağdaş dünyada nasıl evrildiğini ele almaktadır.

Politika analizi, politik sorunların tanımlanmasından, çözüm önerilerinin geliştirilmesine, değerlendirilmesine ve seçilmesine kadar geniş bir spektrumu kapsamaktadır (Dunn, 2015). Analiz süreci, problem tanımlama, politika araçlarının seçimi, etki tahminleri ve politika

önerilerinin geliştirilmesi adımlarını içermektedir. Etkili bir politika analizi, nitel ve nicel veri analizini, etik değerlendirmeleri ve paydaş analizlerini entegre etmektedir.

Stratejik planlama, belirlenen politika hedeflerine ulaşmak için yol haritası oluşturmaktır. Bu süreç, organizasyonun vizyonunu, misyonunu ve değerlerini, uzun vadeli hedefleri ve bunlara ulaşmak için gerekli stratejileri içermektedir (Bryson, 2018). Stratejik planlama, bir politika analizinin sonuçlarına dayanarak, kaynakların tahsis edilmesi, performans göstergelerinin belirlenmesi ve sürekli değerlendirme mekanizmalarının kurulması gibi unsurları içermektedir. Yüzyıldaki politika analizi ve stratejik planlama, küresel zorluklar ve hızlı teknolojik gelişmelerin ışığında sürekli gelişim göstermiştir. Yeni veri analitiği teknikleri, büyük veri setlerinin analizine olanak tanıyarak politika yapımcıların daha bilinçli kararlar almasını sağlamaktadır (Mergel, 2016). Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği ve global sağlık gibi konular, stratejik planlamanın sınırlarını genişletmiş ve çok disiplinli yaklaşımların önemini artırmıştır.

Azerbaycan'ın Dijital Diplomasi Stratejisi: Politika Belgesi ve Uygulama Analizi

Yüzyıl, iletişim teknolojilerindeki devrimsel gelişmelerle birlikte, uluslararası ilişkiler ve dış politika pratiklerinde dijitalleşmenin öne çıkmasına tanık olmuştur. Azerbaycan, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak ulusal dış politika hedeflerini desteklemek ve uluslararası arenada etkisini artırmak için dijital diplomasi stratejisini uygulamaktadır. Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejisi, uluslararası alanda bilgi akışını yönetmek, kültürel etkileşimi artırmak ve dijital alanlarda güçlü bir varlık göstermek üzere yapılandırılmıştır (Ismailzade, 2019). Bu strateji, sosyal medya, interaktif platformlar ve çevrimiçi kamuoyu diplomasisi araçlarını kullanarak ülkenin dış politikasının ana hedeflerine ulaşmayı hedeflemektedir.

Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan dijital diplomasi politika belgesi, dijital ortamlarda gerçekleştirilecek diplomatik faaliyetler için bir yol haritası sunmaktadır. Sunulan bu belgede, bilgi teknolojilerinin diplomatik süreçlerde kullanımı, e-diplomasi inisiyatifleri ve sanal konsolosluk hizmetleri gibi çeşitli uygulamalar detaylandırılmıştır (Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı, 2021).

Dijital araçların diplomatik ilişkilerde kullanımı, Azerbaycan'ın uluslararası alandaki algısını ve etki alanını güçlendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Örneğin, Azerbaycan Twitter kullanımı ve diğer sosyal medya platformları üzerindeki aktif varlığıyla küresel kitlelere ulaşmaktadır (Bjola & Holmes, 2015). Bu çevrimiçi aktif varlık, uluslararası toplumda ülkenin politikalarına ve kültürüne dair farkındalığı artırmaktadır. Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejisi, bilgi çağında dış politika yapımının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Politika belgesi ve bunun uygulamaları, dijital araçların ve platformların stratejik kullanımıyla ulusal çıkarları teşvik etmede ne denli etkili olduğunu göstermektedir.

Kültürel Diplomasi ve Dijitalleşme: Azerbaycan Dış Politikasında Yeni Boyutlar

Azerbaycan, kültürel mirasını ve değerlerini dijital platformlar aracılığıyla tanıtarak dış politika stratejilerinde yenilikçi bir bakış açısı kazanmıştır. Böylece Azerbaycan'ın kültürel diplomasisi, ülkenin zengin tarihini, sanatını ve müziğini dünya sahnesine taşıma çabalarını içermektedir. Dijitalleşme, bu çabaları daha da ileri götürerek, ülkenin kültürünü sanal müzeler, dijital sergiler ve çevrimiçi festival programları aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırmaktadır (Ma-

naflı, 2020). Azerbaycan, sanal gerçeklik ve dijital arşivleme yoluyla kültürel mirasını dijital ortama taşımada önemli adımlar atmıştır. Örneğin, Azerbaycan'ın UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Gobustan Kaya Sanatı gibi tarihi mekânlarının sanal turları, kültürel diplomasi faaliyetlerinin dijitalleşme ile nasıl zenginleştirildiğini göstermektedir (Jones, 2018). Azerbaycan, sosyal medya ve çevrimiçi kampanyalar aracılığıyla kamu diplomasisini güçlendirirken, kültürel diplomasi faaliyetlerini de bu platformlarda yoğunlaştırmıştır. Bu sayede, Azerbaycan kültürü ve dış politika hedefleri, daha geniş ve çeşitlendirilmiş bir kitleye ulaşmaktadır (Smith, 2019). Azerbaycan'ın kültürel diplomasisi, dijitalleşme ile yeni bir ivme kazanarak, ülkenin dış politika hedeflerini desteklemekte ve uluslararası toplumda etkili bir kültürel etkileşim sağlamaktadır.

Kültür ve Dijital Diplomasi Aracılığıyla Uluslararası İlişkiler: Azerbaycan'ın Yumuşak Gücü

Yumuşak güç, Joseph Nye tarafından ifade edilen ve devletlerin diğer aktörler üzerindeki etkisini, zorlama veya ödeme gücü yerine, aynı şekilde çekicilik ve kültürel etki yoluyla gerçekleştirmeleri düşüncesi olarak ortaya çıkmıştır (Nye, 2004). Ayrıca küresel alanda etki yaratmanın yeni yollarından biri de yumuşak güçtür. Özellikle Azerbaycan bu gücünü, kültürel etkinlikler ve dijital diplomasi aracılığıyla uluslararası ilişkilerde etkin biçimde kullanmaktadır.

Yumuşak güç, bir ülkenin dış politikasının etkinliğinde odak noktadır. Azerbaycan, tarihi ve kültürel zenginliklerini, modern ve entegre bir dijital diplomasi ile birleştirerek, küresel algısını şekillendirmeye çalışmaktadır. Azerbaycan'ın uluslararası arenada kendi kültürünü tanıtmaya, karşılıklı anlayış ve güven inşası yoluyla dış politikadaki hedeflerine ulaşma stratejisinin bir parçasıdır (Bayramov, 2019). Azerbaycan'ın kültürel diplomasisinde dikkate değer bir örnek, UNESCO ile 2013 yılında ortaklaşa düzenlediği Bakü Dünya Mirası Gençlik Forumu'dur. Bu Forum, Azerbaycan'ın tarihi ve kültürel zenginliklerini genç nesillere tanıtarak kültürlerarası diyalogu teşvik etmiştir. Ayrıca, Azerbaycan'ın 2012 Eurovision Şarkı Yarışması'na ev sahipliği yapması, ülkenin uluslararası bir etkinlik düzenleme kapasitesini göstermesi açısından önemlidir. Aynı zamanda Azerbaycan'ın kültürel çeşitliliğini ve modern yüzünü sergileme fırsatı sunmuştur. Pandemi koşulları altında Azerbaycan, kültürel diplomasi faaliyetlerini dijital ortama taşımıştır. 2021'de sanal ortamda düzenlenen "Bakü Elektronik Müzik Festivali", ev sahipliği yapılan sanatçılarla kültürel etkileşimi çevrimiçi ortama başarıyla aktaran bir etkinlik olmuştur. Aynı zamanda, Azerbaycan'ın UNESCO ile işbirliği içinde pandemi sırasında korunan tarihi eserlerin dijital arşivlerini oluşturması, kültürel varlıkların korunması ve tanıtılması adına önemli somut adımlardır.

Kültürel diplomasi, Azerbaycan'ın dünya çapında tanınırlığını artırma ve kültürel mirasını uluslararası toplumla paylaşma stratejisinin temelini oluşturmaktadır. Düzenlediği uluslararası müzik festivalleri, sergiler ve kültürel değişim programları ile Azerbaycan, kültürel diplomasi yoluyla global ilişkilerini güçlendirme çabası içerisinde. Diğer yandan, Azerbaycan, dijital kampanyalar ve sosyal medya araçlarını kullanarak kültürel etkinliklerinin uluslararası alanda daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlamaktadır (Huseynova, 2021). Kültürel diplomasi çerçevesinde Azerbaycan, 2017 yılında Paris, Londra ve Berlin'de düzenlediği "Azerbaycan Kültür Günleri" etkinlikleriyle uluslararası sahnede varlığını kabul ettirmiştir. Dijital diplomasi alanında ise Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı, 2019 yılından itibaren sosyal medyada aktif bir rol oynayarak Twitter ve Facebook gibi platformlarda Azerbaycan'ın politik ve kültürel mesajlarını yayınlamaktadır. 2020 yılında Dağlık Karabağ Savaşı'nın sona ermesinin ardından Azerbaycan,

zaferinin tanıtımı için dijital diplomasiyi aktif bir şekilde kullanmıştır. Özellikle, 10 Kasım 2020 yılındaki ateşkesin hemen ardından, sosyal medya kampanyaları ve dijital yayınlar aracılığıyla bölgedeki tarihi ve kültürel mirasın korunması ve yeniden inşası konusunda uluslararası farkındalık yaratılmıştır.

Azerbaycan, dijital ve kültürel diplomasi inisiyatiflerini, küresel sorunlara dair perspektifini ve çözüm önerilerini paylaşarak uluslararası alanda etkin olarak varlığını sürdürmektedir. Küresel krizlerin çözümünde kültürel etkileşimi teşvik eden platformlar kurmak ve dijital medya aracılığıyla bilgi paylaşımı yapmak, bu stratejinin merkezindedir. Bu yaklaşım, Azerbaycan'ın karşı karşıya olduğu çatışmalar ve krizler hakkında kendi bakış açısını uluslararası topluma sunmada önemlidir (Ismayilov, 2022). Azerbaycan, Dağlık Karabağ sorunu gibi karmaşık meselelerde de dijital diplomasiyi etkin bir araç olarak kullanmıştır. 2008 yılında başlatılan "Justice for Khojaly" kampanyası, Azerbaycan'ın bu konudaki adalet arayışını uluslararası alana taşımayı başarmış ve geniş çapta bir farkındalık yaratmıştır.

Azerbaycan'ın yumuşak güç olarak kültür ve dijital diplomasiyi kullanma stratejisi, onu uluslararası alanda önemli bir aktör yapmaktadır. Yaratıcı kültürel etkinlikler ve yenilikçi dijital kampanyalar ile Azerbaycan, uluslararası imajını güçlendirmekte ve dış politika hedeflerine ulaşmada yeni yollar açmaktadır. Azerbaycan'ın gerçekleştirdiği kültürel etkinlikler ve dijital diplomasi çalışmaları, uluslararası ilişkilerdeki yerini sağlamlaştırmış ve yumuşak gücünü artırmıştır. Bu faaliyetler sayesinde, Azerbaycan'ın kültürel zenginliklerini ve politik pozisyonlarını global bir izleyici kitlesiyle paylaşma konusundaki kararlılığını yansıtmaktadır. Pandemi döneminde dijital araçlardan etkin bir şekilde yararlanarak kültürel etkinliklerini sürdüren Azerbaycan, aynı zamanda dijital altyapısını güçlendirerek hem içeriye hem de dışarıya yönelik politikalarında yenilikçi adımlar atmıştır.

Uygulama ve Durum Analizleri

Dijital dönüşüm kavramı, çağın en önemli fenomenlerinden biri olarak, devletlerin uluslararası alandaki etkileşim biçimlerini yeniden şekillendirmektedir. Ayrıca dijital dönüşüm bu süreçte kültürel diplomasi ile kesişen yollar sunmaktadır. Özellikle Azerbaycan, bu hızlı değişime ayak uydurarak, dijital diplomasi pratiklerini ve kültürel etkinliklerini, uluslararası alandaki etkinliğini ve imajını güçlendirecek şekilde konumlandırmıştır.

Azerbaycan'ın Dijital Diplomasi Pratikleri: Sosyal Medya ve Web Platformları Üzerine Vaka Çalışmaları

Yüzyılın getirdiği dijitalleşme dalgası, uluslararası ilişkiler pratiğine yeni bir boyut ve yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Azerbaycan, dijital diplomasi anlamında bu değişimi benimseyerek, uluslararası alanda kendine özgü bir yer edinmeye çalışmıştır. Azerbaycan'ın 2000'li yıllardan itibaren sosyal medya ve web platformları aracılığıyla yürüttüğü dijital diplomasi uygulamaları vaka çalışmaları üzerinden incelenmiştir.

2000-2010 Arası Dönem: Temellerin Atılması

Yüzyılın başında Azerbaycan için dijital diplomasi, öncelikle temel internet varlığını oluşturma çabası içindedir. Bu çağda Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı'nın (2005) çok dilli internet sitesini hayata geçirmesiyle ülkenin çok dilli ve çok kültürlü yapısını dijital platformlarda temsil etme isteğini yansıtmaktadır.

2010-2015 Arası Dönem: Sosyal Medyanın Yükselişi

2010 yılından itibaren Azerbaycan, Twitter, Facebook ve YouTube gibi sosyal medya platformlarını daha aktif kullanmaya başlamıştır. Özellikle 2012 Eurovision Şarkı Yarışması'na ev sahipliği yaparak, sosyal medyada yoğun bir tanıtım kampanyası yürütmüştür. Bu kampanya, Azerbaycan'ın kültürel etkinliklerini uluslararası alanda pazarlama kapasitesinin arttığının bir göstergesidir.

2015-2020 Arası Dönem: Stratejik Yönelimler ve Yenilikçi Uygulamalar

2015 sonrası Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejileri daha da karmaşık bir hal almıştır. "Virtual Karabakh" projesi (2017), dijital araçların kültürel ve tarihi meselelerde bilinç yaratma amacıyla nasıl kullanılabileceğinin bir örneği olarak öne çıkmıştır.

2020 ve Sonrası: Dijital Diplomasi ve Kriz Yönetimi

COVID-19 pandemisi ve Azerbaycan-Ermenistan çatışması, 2020 yılında Azerbaycan'ın dijital diplomasi faaliyetlerinin hız ve kapsamını artırmıştır. Bu dönemde Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya kullanımı ile birlikte, resmi açıklamalar ve halkla ilişkiler açısından daha belirgin hale gelmiştir.

Kültürel Diplomasi Etkinlikleri: Azerbaycan'ın Uluslararası Sanat ve Kültür Festivalleri

Kültürel diplomasi, devletlerin kültürel varlıklarını kullanarak uluslararası ilişkilerde yumuşak güç oluşturması sürecini kapsamaktadır. Bu alanda, Azerbaycan'ın düzenlediği sanat ve kültür festivalleri, 2000 yılından günümüze kadar ülkenin uluslararası imajını güçlendirmede önemli bir rol oynamıştır. Azerbaycan'ın kültürel diplomasi çabalarını, özellikle uluslararası sanat ve kültür festivalleri bağlamında incelemekte ve bu etkinliklerin küresel sahnede ülkenin konumunu nasıl etkilediğini ele almaktadır.

2000-2010 Dönemi: Uluslararası İlişkilerde Kültürel Diplomasi'nin İnşası

2000'li yılların başında Azerbaycan, kültürel diplomasi faaliyetlerini artırarak, geleneksel müzik ve sanatını dünya sahnesine taşımaya başlamıştır. Örneğin, 2002 yılında düzenlenen "Bakü Caz Festivali", Azerbaycan'ın çeşitli müzik türlerine ev sahipliği yaptığını gösteren uluslararası bir platform haline dönüşmüştür (Mammadov, 2005). Bu tür festivaller, Azerbaycan'ın kültürel çeşitliliğini yansıtmaya ve dünyanın dört bir yanından sanatçıları ve izleyicileri çekme fırsatı yaratmaktadır.

2010-2015 Dönemi: Kültürel Diplomasi'nin Derinleştirilmesi

2010 yılında Azerbaycan, kültürel diplomasi stratejilerinde daha hedef odaklı bir yaklaşıma geçiş yapmıştır. "Qabala Uluslararası Müzik Festivali" gibi etkinlikler, dünyaca ünlü müzisyenleri ve orkestraları Azerbaycan'a getirerek, ülkenin kültürel zenginliğini ve misafirperverliğini sergilemiştir (Aliyeva, 2013). Bu dönemde düzenlenen festivaller, Azerbaycan'ın dünya kültür haritasında kendine kalıcı bir yer bulma amacını güçlendirmektedir.

2015-2020 Dönemi: Yenilikçi Kültürel Diplomasi

2015 yılından itibaren Azerbaycan, "Geleneksel Azeri Halıları ve El Sanatları Festivali" gibi yenilikçi etkinliklerle kültürel mirasını koruma ve tanıtma yolunda önemli adımlar atmıştır

(Hasanov, 2017). Bu dönemde, ülkenin kültürel mirasının korunması ve dijital platformlar aracılığıyla tanıtılması, kültürel diplomasi çabalarında yeni bir boyut kazandırmıştır. Bir diğer önemli festival ise, Harı Bülbül Festivali, Azerbaycan'ın Şuşa şehrinde düzenlenen ve uluslararası alanda tanınan bir sanat ve müzik festivalidir. Bu festival, Azerbaycan'ın kültürel çeşitliliğini, zengin müzikal geçmişini ve sanatsal yeteneklerini sergilemektedir. 2020 yılından itibaren, Azerbaycan bu festivali dijital ortamlara taşıyarak, pandemi koşullarında bile kültürel diplomasi faaliyetlerini sürdürebilmiştir. COVID-19 pandemisi, toplu etkinlikler ve festivallerin düzenlenmesini zorlaştırsa da, Azerbaycan Harı Bülbül Festivali'ni çevrimiçi platformlarda canlı yayınlamak gibi yaratıcı yollarla bu engeli aşmayı başarmıştır. Bu süreçte, festivalin dijitalleştirilmesi, küresel izleyicilerin Azerbaycan'ın kültürel yaşamına erişimini kolaylaştırmakla birlikte, kültürel diplomasi faaliyetlerini geniş bir kitleye ulaştırmıştır. Pandemi sonrasında Harı Bülbül Festivali, hibrit bir model benimseyerek hem yerinde hem de çevrimiçi etkinlikleri bir arada sunmaya başlamıştır. Bu sayede, Azerbaycan dışında yaşayan Azerbaycanlılar ve dünya genelindeki sanatseverler, festivali takip edebilmekte ve Azerbaycan kültürünün bir parçası haline gelebilmektedirler. Azerbaycan'ın Harı Bülbül Festivali üzerinden yürüttüğü kültürel diplomasi, ülkenin uluslararası alandaki imajını güçlendirmede ve kültürel mirasını tanıtmada önemli bir rol oynamaktadır. Pandemi ve sonrası dönemde dijitalleşme ve hibrit etkinlik modellerine adaptasyon, kültürel diplomasi uygulamalarında yeni bir dönemin başlangıcı olarak görülebilmektedir. Azerbaycan'ın bu stratejisi, küresel bir pandemi döneminde bile kültürün sınırları aşmasını sağlamış ve uluslararası kültür ve sanat topluluğunda önemli bir yer edinmesine katkıda bulunmuştur.

Azerbaycan'ın uluslararası sanat ve kültür festivalleri, son yirmi yılda kültürel diplomasi çerçevesinde önemli bir gelişmedir. Bu gelişme, Azerbaycan'ın kültürel etkinliklerinin uluslararası alandaki etkisinin kapsamlı bir değerlendirmesini sunmakla birlikte, ülkenin kültürel diplomasi pratiklerinde önemli bir evrim geçirdiğini ortaya koymuştur.

Dijital Araçlarla Kültürel Mirasın Tanıtımı: Azerbaycan'ın Dijital Müze ve Sergi Uygulamaları

Dijital teknolojinin gelişimi, kültürel mirasın korunması ve tanıtılmasında yeni yöntemlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Azerbaycan da bu gelişmelerden yararlanarak, zengin kültürel ve tarihi mirasını dijital müze ve sergi uygulamaları aracılığıyla dünya çapında tanıtmaktadır.

2000-2010 Arası Dönem: Dijitalleşmenin Başlangıcı

Yeni milenyumun başlarında Azerbaycan, internet ve dijital teknolojilerin kullanımı konusunda dünya genelindeki trendlere ayak uydurarak dijitalleşme sürecini başlatmıştır. Bu dönemde, öncelikli olarak ülkenin tarihi ve kültürel mirasını dijital ortamda arşivlemek ve tanıtmak amacıyla projeler geliştirilmiştir. Örneğin, Azerbaycan Milli Tarih Müzesi'nin koleksiyonlarının dijital kataloglarının oluşturulması, bu sürecin bir parçasıdır.

2010-2015 Arası Dönem: Dijital Sergi ve Müzelerin Artışı

2010 yılından itibaren Azerbaycan, dijital sergiler ve sanal müze turları gibi daha interaktif dijital uygulamalara yönelmeye başlamıştır. Bu dönemde, Bakü'deki modern ve çağdaş sanat eserlerinin yer aldığı bir sanal galeri platformunun kurulması, uluslararası erişimi artırma ve kültürel alışverişi teşvik etme anlamında önemli bir adımdır (İsmayilova, 2014).

2015-2020 Arası Dönem: Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte, Azerbaycan kültürel mirasın dijital tanıtımında sanal gerçeklik (VR) ve artırılmış gerçeklik (AR) teknolojilerini kullanmaya başlamıştır. Bu dönemde, Azerbaycan'ın UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Gobustan Kaya Sanatı Kültürel Peyzajı, VR turları ile sanal bir ziyaret deneyimi sunarak küresel alanda dikkat çekmiştir (Qasimova, 2018).

2020 ve Sonrası: Pandemi ve Dijitalleşmenin Hızlanması

COVID-19 pandemisinin etkisiyle birlikte, Azerbaycan kültürel mirasın tanıtımı için dijital araçlara daha fazla yatırım yapılmıştır. Müzelerin kapalı olduğu dönemlerde, Azerbaycan'ın zengin halı dokuma sanatının sergilendiği sanal halı müzesi gibi dijital inisiyatifler, kültürel etkileşimi ve erişimi sürdürmede önemli bir rol oynamıştır (Alakbarli, 2021).

Çok Dilli İletişim ve Kültürel Diplomasi: Azerbaycan'ın Çok kültürlülük Politikası

Kültürel diplomasi, uluslararası ilişkilerde etkili bir yumuşak güç aracı olarak kabul edilmektedir. Ayrıca çok dilli iletişim, bu sürecin temel taşlarından biri olarak görülmektedir. Azerbaycan, zengin kültürel mirası ve etnik çeşitliliği ile bilinen, Doğu ile Batı arasında bir köprü görevi gören bir ülke olarak, çok dilli iletişim ve kültürel diplomasi alanında özgün bir politika izlemektedir.

2000-2010 Arası Dönem: Temellerin Atılması

Azerbaycan'da çok kültürlülük politikası ve çok dilli iletişim, 2000'li yılların başında daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Bu dönemde, ülkenin zengin kültürel mirasını ve dilsel çeşitliliğini tanıtmak amacıyla devlet destekli programlar geliştirilmiştir. Örneğin, 2004 yılında hayata geçirilen "Bakü Uluslararası Çok kültürlülük Merkezi", çeşitli etnik ve dini grupların kültürel etkinliklerini destekleyerek, Azerbaycan'ın çok kültürlü yapısını dünyaya tanıtmıştır.

2010-2015 Arası Dönem: Stratejik Gelişmeler ve Yenilikler

2010 yılı Azerbaycan'da, "Çok kültürlülük Yılı" olarak ilan edilmiştir. Bu konudaki farkındalığı artırmak için ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemiştir. Bu yıl içerisinde, çok dilli eğitim programlarını güçlendirme ve Azerbaycan dillerinin yanı sıra, Rusça, İngilizce gibi dünya dillerinde de hizmet sunmayı hedefleyen projeler başlatılmıştır. Aynı zamanda, "Bakü Uluslararası Çok kültürlülük Forumu" gibi platformlar aracılığıyla uluslararası iş birliğine de adımlar atılmıştır.

2015-2020 Arası Dönem: Kültürel Diplomasi ve Çok Dilli İletişim

2015 yılı ve sonrasında, Azerbaycan hükümeti, kültürel diplomasiyi daha da güçlendirmek için "Çok kültürlülük Elçileri" programını başlatmıştır. Bu program kapsamında, farklı ülkelerden tanınmış önemli isimler, Azerbaycan'ın kültürel çeşitliliğini ve çok dilli politikasını dünya çapında tanıtmak için görevlendirilmiştir. Ayrıca, 2017 yılında düzenlenen İslam Dayanışma Oyunları gibi uluslararası spor etkinlikleri, Azerbaycan'ın çok kültürlülüğünü ve barışçıl bir şekilde bir arada yaşamayı sergilemek için bir platform olarak kullanılmıştır.

2020 ve Sonrası: Pandemi ve Çok Dilli İletişimin Önemi

COVID-19 pandemisinin getirdiği zorluklarla birlikte, Azerbaycan hükümeti, sağlık bilgilerini ve yönergelerini çok dilli platformlar aracılığıyla yayma konusunda çabalarını artırmakla birlikte, hem yerel halka hem de ülkedeki yabancı topluluklara ulaşmak için, çeşitli dilde çevrimiçi kampanyalar ve bilgilendirme seansları düzenlenmiştir.

Dijital Kampanyalar ve Halkla İlişkiler: Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı'nın İletişim Stratejileri

21. yüzyıl, iletişim teknolojilerindeki devrimci gelişmelerle birlikte ulus devletlerin iletişim stratejilerini yeniden şekillendirmiş, dijital diplomasi ve halkla ilişkilerin önemini arttırmıştır. Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı (ADİB), dijital platformların sağladığı imkânlardan yararlanarak, uluslararası alanda ülkesinin imajını güçlendirme ve politik mesajlarını yayma çabası içerisine girmiştir. Bu araştırma, Azerbaycan'ın 2000 yılından günümüze kadar izlediği dijital kampanya ve halkla ilişkiler stratejilerini inceleyerek, bu süreçteki değişimleri ve etkileri analiz etmeyi amaçlamaktadır.

2000-2010 Arası Dönem: Temeller ve İlk Adımlar

Yeni milenyumun başlarında ADİB, internet ve dijital iletişim kanallarını kullanarak uluslararası toplumla etkileşime geçme temellerini atmıştır. 2004 yılında başlatılan ve Azerbaycan'ın dünya üzerindeki pozisyonunu güçlendirmeyi hedefleyen "Country Branding" (Ülke Markalaşması) kampanyası, bu sürecin en belirgin örneklerinden biridir. Sosyal medya ve web sitelerinin henüz küresel diplomasi araçları olarak etkinliğini kazanmadığı bu dönemde, ADİB, çeşitli uluslararası konferanslar ve kültürel etkinlikler düzenleyerek ülkenin imajını yükseltmeye çalışmıştır.

2010-2015 Arası Dönem: Sosyal Medyanın Gücü ve Kullanımı

2010 yılından itibaren Azerbaycan, Twitter ve Facebook gibi sosyal medya platformlarında resmi hesaplar açarak dijital halkla ilişkiler faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Özellikle 2012 Eurovision Şarkı Yarışması gibi büyük uluslararası organizasyonları kullanarak dijital kampanyalar düzenleyip, geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır. Bu dönemde Azerbaycan'ın dijital diplomasi alanındaki etkinliği, uluslararası alanda sesini duyurmasına olanak sağlamıştır.

2015-2020 Arası Dönem: Stratejik İletişim ve Kampanyalar

ADİB, 2015 yılı sonrasında dijital iletişim stratejilerini daha da ileri taşımakla beraber, "Think Azerbaijan" (Azerbaycan'ı Düşün) gibi stratejik iletişim kampanyaları ile ülkenin yumuşak güç kapasitesini artırma amacı taşımaktadır. Bu dönemde, sosyal medyada yapılan paylaşımların yanı sıra, influencer (etkileyici kişi) pazarlaması ve hedef kitle analizi gibi modern pazarlama teknikleri de devreye girmiştir.

2020 ve Sonrası: Kriz İletişimi ve Dijital Diplomasinin Rolü

2020'den itibaren dünya genelinde yaşanan COVID-19 pandemisi ve Azerbaycan-Ermenistan çatışması gibi krizler, ADİB'nin dijital iletişim ve kriz yönetimi becerilerini sınamakla birlikte, ADİB, kriz dönemlerinde hızlı ve etkin bir iletişim kurarak, hem yerel hem de uluslararası düzeyde güvenilir bilgi akışı sağlamayı hedeflemiştir. Dijital platformlar bu süreçte bakanlığın güvenilir, hızlı ve şeffaf bir iletişim sürdürmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Kültür ve Medya: Azerbaycan'da Kültürel Etkinliklerin Dijital Medyada Temsili

21. yüzyılın başlangıcından itibaren, dijital medya hızla yaygınlaşmış ve aynı zamanda kültürel etkinliklerin temsilinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Azerbaycan da bu global trend sayesinde kültürel etkinliklerini uluslararası bir izleyici kitlesine ulaştırmada dijital medya platformlarını etkin bir şekilde kullanmıştır. 2000 yılından günümüze kadar Azerbaycan'da dijital medya aracılığıyla gerçekleştirilen kültürel etkinliklerin temsilini incelerken, bu temsillerin kültürel diplomasi ve ulusal kimliğin inşası üzerindeki etkilerini tartışmaktadır.

2000-2010 Arası Dönem: Temsilin Başlangıcı

2000'li yılların başında, Azerbaycan devleti kültürel etkinliklerini tanıtmak için geleneksel medya platformlarını kullanmıştır. Ancak, internetin ve sosyal medyanın yükselişiyle birlikte, 2005 yılında Bakü'de düzenlenen Uluslararası Caz Festivali gibi etkinlikler, ilk kez dijital platformlarda geniş bir seyirci kitlesiyle buluşmuştur.

2010-2015 Arası Dönem: Dijitalleşme ve Erişim

2010 yılı itibarıyla Azerbaycan, dijital medya stratejisini genişleterek, daha fazla etkinliği çevrimiçi ortama taşımıştır. 2012 Eurovision Şarkı Yarışması'nın Bakü'de düzenlenmesi, dijital medyanın etkin kullanıldığı bir dönüm noktasıdır. Bu etkinlik sayesinde, ülkenin modern ve kültürel yönlerini uluslararası alanda sergileyen bir platforma dönüşmüştür.

2015-2020 Arası Dönem: Dijital İçerik Çeşitliliği

2015 yılından itibaren Azerbaycan, dijital medyada yerel kültürel etkinliklerin yanı sıra uluslararası festivalleri ve yarışmaları da tanıtmaya başlamıştır. Örneğin, her yıl düzenlenen Gabala Müzik Festivali, sosyal medya hesapları ve çevrimiçi yayın platformları üzerinden geniş kitlelere ulaştırılmıştır. Dijital medya, bu dönemde hem içerik çeşitliliği hem de uluslararası etkileşim açısından önem kazanmıştır.

2020 ve Sonrası: Pandemi ve Dijital Medyanın Rolü

COVID-19 pandemisi sırasında, Azerbaycan'daki kültürel etkinliklerin çoğu dijital ortama taşınmıştır. Bunlar; Sanat galerileri, müzeler ve tiyatrolar, sanal turlar ve çevrimiçi performanslarla hizmet vermeye başlamıştır. Bu süreçte, pandemi kısıtlamaları sebebiyle evlerinden ayrılamayan insanlar için kültür ve sanatın erişilebilirliği arttırılmıştır. Son yirmi yılda Azerbaycan, dijital medya platformlarını kullanarak kültürel etkinliklerini başarıyla temsil etmekle birlikte, bu süreçteki ulusal kimlik inşası ve kültürel diplomasi çalışmalarında önemli adımlar atmıştır. Böylece dijital medya, Azerbaycan'ın kültürel zenginliklerini dünya çapında tanıtmaya ve küresel bir seyirci kitlesi oluşturma konusunda vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir.

Bölgesel ve Küresel Etki Analizi:

Küreselleşmenin ve iletişim teknolojilerinin hızla geliştiği bu çağda, ülkeler arası etkileşim ve etki her zamankinden daha önemli hale gelmiştir. Bölgesel dinamikler ve küresel ilişkiler bağlamında Azerbaycan'ın kültürel diplomasisi, bu ülkenin hem bölgesel hem de küresel sahnede nasıl konumlandığını ve etkileşimde bulunduğunu anlamak için önemli husustur. Kültürel diplomasi, bir ülkenin sanatını, müziğini, dilini ve mirasını uluslararası platformlarda ser-

gileyerek kültürel anlayışı teşvik etme ve yabancı halklarla bağlantı kurma pratiğini oluşturmaktadır. Azerbaycan'ın bağımsızlığını uygulamaya koyduğu kültürel diplomasi stratejileri, bölgesel dengeler üzerinde belirgin bir etki yaratmakla birlikte ülkenin küresel imajını şekillendirmiştir.

TÜRKSOY Dinamikleri İçinde Azerbaycan'ın Kültür Diplomasisi

Bu araştırma Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) çerçevesinde Azerbaycan'ın sürdürdüğü kültür diplomasisi pratiğini ve bu pratiğin TÜRKSOY' un genel dinamikleri içerisindeki rolünü ele almaktadır. TÜRKSOY aracılığıyla Azerbaycan'ın tarihsel ve kültürel mirasının, uluslararası bir platformda nasıl temsil edildiğine ve bu temsilin diplomatik sonuçlarının ne olduğuna dair yapılan bir araştırmadır. Kültür diplomasisi, uluslararası ilişkilerdeki geleneksel diplomasi yöntemlerine alternatif olarak gelişen, ülkeler arası ilişkileri güçlendirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Özellikle Azerbaycan, zengin kültürel mirası ve stratejik konumuyla, bu diplomasi türünü etkin bir şekilde kullanmaktadır. Ayrıca TÜRKSOY, Türk dünyasının kültürel değerlerini koruma ve tanıtmaya misyonuyla 1993 yılında kurulmuştur. Böylece Azerbaycan, bu kuruluşun aktif ve etkili bir üyesidir.

TÜRKSOY' un kuruluş amacı, Türk kültürünün korunması, geliştirilmesi ve dünyaya tanıtılmasıdır. Azerbaycan, bu platformda kendi kültürel değerlerini ve mirasını tanıtarak uluslararası alanda bir etki yaratmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, kültürel etkinlikler, sergiler, sanat festivalleri ve akademik toplantılar düzenlemekte ve bu faaliyetler aracılığıyla hem kendi kültürünü tanıtmakta hem de diğer ülkelerle kültürel alışveriş yapmaktadır. Azerbaycan'ın kültür diplomasisi stratejileri, ülkenin tarihini, sanatını, dili ve müziğini uluslararası bir seviyede tanıtmayı içermektedir. Bu bağlamda, Azerbaycan, UNESCO ile işbirliği içinde birçok kültürel ögesini 'İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası' listesine dâhil ettirmiştir (UNESCO, 2003). Ayrıca, Azerbaycan'ın başkenti Bakü, birçok defa TÜRKSOY' un düzenlediği etkinliklere ev sahipliği yapmıştır. Aynı zamanda 2023 yılında şehir ve Karabağ Zafer'inden sonra Şuşa şehri, Türk dünyasının kültürel başkenti olarak anılmıştır.

Azerbaycan, klasik müzikten halk danslarına, geleneksel el sanatlarından edebiyata kadar TÜRKSOY aracılığıyla geniş bir yelpazede kültürel mirasını tanıtmaktadır. Azerbaycan, TÜRKSOY etkinlikleriyle kendi geleneksel sanatçıları ve eserlerini öne çıkarırken, aynı zamanda diğer Türk cumhuriyetleri ve toplulukları ile kültürel bağlarını güçlendirmektedir. Azerbaycan'ın dünya çapında tanınan müzik formu olan Mugam, TÜRKSOY' un desteğiyle daha geniş kitlelere ulaşmaktadır. Azerbaycan, TÜRKSOY' un desteklediği çeşitli eğitim programları ve atölye çalışmaları aracılığıyla da kültürel diplomasi yürütmektedir. Bu programlar aracılığıyla, ülkeler arası kültürel anlayışın gelişimine katkı sağlarken, Azerbaycan'ın kültürel zenginliklerinin ve Türk dünyasının ortak değerlerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Azerbaycan'ın TÜRKSOY dinamikleri içerisinde yürüttüğü kültür diplomasisi faaliyetleri, sadece kendi milli kimliğini güçlendirmekten ziyade, Türk dünyası arasındaki kültürel bağları da pekiştirmektedir. Azerbaycan, bu çabalarıyla kültürel çeşitliliği ve karşılıklı anlayışı teşvik eden global bir aktör olarak konumunu sağlamlaştırmaktadır.

Azerbaycan'ın Kültür ve Dijital Diplomasi Yoluyla Avrasya Entegrasyonu

Azerbaycan, stratejik coğrafi konumu ve zengin kültürel mirasıyla, Avrasya entegrasyon süreçlerinde önemli bir potansiyele sahiptir. Azerbaycan, müzik, dans, sanat ve mutfak gibi

çeşitli kültürel yönlerini, diğer ülkelerle ilişkilerini güçlendirmek için bir araç olarak kullanmaktadır. Bakü'nün 2019 yılında düzenlenen Eurovision Şarkı Yarışması, Azerbaycan'ın kültürel etkinlikler aracılığıyla uluslararası alanda varlığını pekiştirdiği bir örnektir (İsmayılov ve Gurbanov, 2020). Azerbaycan ayrıca, UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Gobustan Kaya Sanatı Kültürel Peyzajı gibi tarihi ve kültürel alanları koruma çabalarıyla kültürel diplomasi faaliyetlerine ağırlık vermektedir. Bu tür girişimler, Azerbaycan'ın dünya mirasına olan katkısını vurgulayarak uluslararası toplum içindeki prestijini arttırmaktadır (Smith, 2018).

Dijital diplomasi, sosyal medya platformları ve diğer dijital araçlar aracılığıyla uluslararası ilişkileri yürütme pratiğidir. Azerbaycan, özellikle Twitter ve Facebook gibi platformlarda etkin bir varlık göstererek dijital diplomasiye önem vermektedir. Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya üzerinden yürüttüğü bilgilendirme kampanyaları, ülkenin dış politika mesajlarını geniş kitlelere yayma konusunda önemli bir rol oynamaktadır (Jackson, 2019). Ayrıca, Azerbaycan hükümeti, dijital altyapı yatırımları ile e-hükümet ve e-vize gibi uygulamaları hayata geçirerek ülkeye olan erişimi kolaylaştırmış ve uluslararası iş birliklerine olanak tanımıştır. Bu tür dijital yenilikler, Azerbaycan'ın diğer Avrasya ülkeleri ile entegrasyonunu teşvik eden faktörler arasındadır. Azerbaycan, kültürel ve dijital diplomasi stratejilerini birleştirerek, Avrasya bölgesindeki etkisini artırmıştır. Bakü'deki Uluslararası Multimedya Merkezi gibi kurumlar, Azerbaycan kültürünün dijital ortamda tanıtılmasına öncülük etmiştir. Ayrıca, Azerbaycan hükümeti, diğer ülkelerle kültürel alışverişi teşvik etmek için dijital platformları aktif olarak kullanmaktadır. Azerbaycan, kültür ve dijital diplomasi yoluyla Avrasya entegrasyon sürecine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Kültürel diplomasi, ülkenin yumuşak gücünü pekiştirirken, dijital diplomasi araçları, Azerbaycan'ın uluslararası ilişkilerdeki etkinliğini ve erişilebilirliğini artırmaktadır. Bu iki stratejinin entegrasyonu, Azerbaycan'ın Avrasya'daki rolünü daha da güçlendirecek ve bölgesel iş birliklerine yeni boyutlar kazandıracaktır.

Azerbaycan'ın Kültür Diplomasisi ve Dijital Diplomasi İnisyatiflerinin Avrupa Birliği İlişkilerine Etkisi

Uluslararası ilişkilerde bir ülkenin kültürünü, sanatını ve eğitim değerlerini kullanarak dış politika hedeflerine ulaşma stratejisidir. Azerbaycan, kültürel mirasını ve modern kültürel ifadelerini, AB ile olan ilişkilerini güçlendirmek amacıyla bir köprü olarak kullanmıştır (İsmayılov ve Gurbanov, 2017). Aynı zamanda, dijital diplomasi, sosyal medya ve diğer dijital platformları kullanarak dış politika girişimlerini destekleme sürecidir.

Azerbaycan, kültürel diplomasi aracılığıyla, AB ile ilişkilerinde, ortak tarih ve kültürel değerlerin paylaşımına vurgu yapmıştır. Eurovision Şarkı Yarışması'nın 2012 yılında Bakü'de düzenlenmesi (BBC News, 2012), Azerbaycan'ın kültürel çekiciliğini ve uluslararası imajını güçlendirme çabalarının somut bir örneğidir. Bu tür etkinlikler sayesinde, Azerbaycan'ın AB ülkeleri ile olan bağlarını pekiştirmede ve kültürel alışverişi teşvik etmede kilit rol oynamaktadır. Ayrıca, Azerbaycan kültürünün çeşitli yönlerini tanıtan sergiler, konserler ve diğer kültürel etkinlikler, AB ile ikili ilişkileri güçlendirmek için düzenlenmektedir. Bu etkinlikler, Azerbaycan'ın kültürel zenginliğini ve çeşitliliğini göstererek, karşılıklı anlayış ve saygı oluşturmayı amaçlamaktadır. Kültür diplomasisi, özellikle pandemi sonrasında, sanal platformlarda gerçekleştirilen kültürel etkinlikler ve dijital sergiler aracılığıyla yeniden tanımlanmıştır. Azerbaycan, AB ülkeleri ile sanal kültürel etkinlikler düzenleyerek, insanlar arası bağları ve kültürel alışve-

rişi sürdürmüştür. Bu etkinlikler, sanatçıların, düşünürlerin ve akademisyenlerin çevrimiçi ortamlarda buluşmasını sağlayarak, karşılıklı anlayışın ve ilişkilerin pekiştirilmesine imkân sağlamıştır.

Dijital diplomasi, Azerbaycan'ın AB ile ilişkilerini daha da geliştirme yolunda kritik bir faktördür. ADİB, Twitter ve Facebook gibi sosyal medya platformlarını kullanarak hem bakanlık faaliyetlerini duyurmakta hem de kamuoyuyla etkileşimde bulunmaktadır (Manor, 2019). Ayrıca, Azerbaycan hükümeti, e-vize sistemi gibi dijital hizmetler aracılığıyla AB vatandaşları için seyahat kolaylıkları sağlayarak ülke imajını iyileştirmeyi hedeflemiştir. Dijital diplomasi, Azerbaycan'ın AB ile ilişkilerini canlı tuttuğu bir başka alandır. Sosyal medya kampanyaları, çevrimiçi forumlar ve webinarlar, Azerbaycan'ın AB'deki paydaşlarla etkileşimini güçlendirme yolunda temel araçlar olmuştur. Dijital diplomasi, Azerbaycan'ın uluslararası gündemdeki konuları ve politikalarını AB karar vericilere ve halkına etkin bir şekilde aktarmasını sağlamıştır. Dijital diplomasi, aynı zamanda AB ile Azerbaycan arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin sürdürülmesi ve genişletilmesi için yeni bir platform oluşturmuştur.

Kültürel diplomasi ve dijital diplomasi inisiyatifleri, AB-Azerbaycan ilişkilerinde önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Kültürel etkinlikler ve sanatsal işbirlikleri, karşılıklı anlayışı derinleştirerek, siyasi diyalog ve ekonomik işbirliği için sağlam bir temel oluşturmuştur. Örneğin, Azerbaycan'ın "Avrupa Kültür Başkenti" programına katılımı, bu sürecin somut bir göstergesidir. Buna ek olarak, dijital diplomasi yoluyla, Azerbaycan, AB kurumları ve vatandaşlarıyla doğrudan ve hızlı bir iletişim kanalı kurmuştur. Bu da, Azerbaycan'ın politikalarını ve bakış açılarını AB nezdinde etkin bir şekilde ifade etme kapasitesini artırmıştır (Bayramov ve Abbasov, 2020).

Yenilikçi Uygulamalar ve Gelecek Senaryoları

21. yüzyılda, iletişim teknolojilerindeki devrimsel ilerlemelerin ve küreselleşme süreçlerinin hızlanmasıyla uluslararası ilişkilerde yeni bir döneme geçilmektedir. Bu dönemde, devletlerarası etkileşimler sadece geleneksel diplomatik kanallar üzerinden yürütülmemekte, aynı zamanda kültür ve dijital ortamlar gibi yenilikçi platformlar üzerinden de şekillenmektedir. Azerbaycan Cumhuriyeti, stratejik konumu, zengin kültürel mirası ve hızla gelişen teknolojik altyapısıyla, dış politikada kültür ve dijital diplomasi entegrasyonunda öncü bir rol üstlenme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, yenilikçi uygulamalar ve gelecek senaryoları, Azerbaycan'ın uluslararası arenadaki etkinliğini ve itibarını artırmada önemlidir.

Azerbaycan'ın kültürel ve dijital diplomasi alanında sergilediği yenilikçi uygulamalar, geleneksel diplomasi anlayışının ötesine geçerek, uluslararası toplumda diyalog ve iş birliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu uygulamalar aracılığıyla, özellikle sosyal medya platformlarının etkin kullanımı, kültürel mirasın dijital ortamlara aktarılması, e-devlet uygulamaları ve sanal gerçeklik teknolojileri aracılığıyla tarihî ve kültürel zenginliklerin tanıtımını içermektedir. Azerbaycan'ın Eurovision Şarkı Yarışması gibi uluslararası kültürel etkinliklere ev sahipliği yapması, bu stratejinin somut örneklerinden birini teşkil etmektedir. Ayrıca, Bakü'de düzenlenen Dünya İnternet Forumu gibi etkinlikler, Azerbaycan'ın dijital diplomasi alanında uluslararası bir buluşma noktası olma iddiasını güçlendirmiştir. Azerbaycan'ın dijital diplomasi alanındaki diğer bir yenilikçi adımı ise, uluslararası ilişkilerde yapay zekâ ve büyük veri analizi gibi

araçların kullanılmasıdır. Bu sayede, dış politikada karar verme süreçleri daha verimli ve öngörülebilir hale gelmekte, aynı zamanda çeşitli uluslararası aktörlerle ilişkilerin yönetimi daha stratejik bir biçimde yürütülmektedir.

Dijital ve kültürel diplomasi alanında atılan yenilikçi adımlar, Azerbaycan'ın gelecekteki dış politika senaryolarını belirlemede temel bir etkidir. Öngörülen senaryolar, bölgesel ve küresel düzeyde bir dizi stratejik eylemi içermekte olup, bunlar arasında kültürel alışveriş programlarının genişletilmesi, dijital altyapının daha da geliştirilmesi ve uluslararası platformlarda Azerbaycan'ın dijital ve kültürel varlığının güçlendirilmesi yer almaktadır. Özellikle, pandemi sonrası dönemde dijital diplomasi, sınırlar ötesi etkileşimlerin sürdürülmesinde etkili bir faktör olarak öne çıkmıştır. Bununla birlikte, Azerbaycan'ın kültür ve dijital diplomasi entegrasyonunda karşılaşılabileceği olası zorluklar da göz ardı edilmemelidir. Küresel rekabet, siber güvenlik tehditleri ve uluslararası ilişkilerde yaşanan gerilimler, dijital diplomasi çabalarını etkileyecek unsurlardır. Bu kapsamda, Azerbaycan'ın, uluslararası hukukun ve normların çerçevesinde, dijital alanı yönetme ve dijital güvenliği sağlama konusunda proaktif politikalar geliştirmesi beklenmektedir.

Azerbaycan'ın kültürel ve dijital diplomasiye entegrasyon çabaları, uluslararası toplumdaki etkileşim biçimlerini dönüştürme potansiyeline sahip yenilikçi uygulamalardır. Bu uygulamalar sayesinde hem bölgesel hem de küresel ölçekte ülkenin yumuşak gücünü pekiştirmekte ve Azerbaycan'ı uluslararası alanda daha görünür kılmaktadır. Gelecek senaryoları ise, bu yenilikçi adımların sürdürülebilirliği ve geliştirilmesiyle şekillenecek, böylelikle Azerbaycan'ın dış politikasında kültür ve teknolojinin bütünleşik bir yaklaşımla ele alınması sağlanacaktır. Bu yaklaşımın başarıya ulaşması, ülkenin kararlılığına ve uluslararası sistem içindeki dinamiklere bağlı olarak değişkenlik gösterecektir.

Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik: Azerbaycan'ın Kültür Diplomasisinde Yeni Medya Uygulamalarının Rolü

Artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) teknolojilerinin Azerbaycan'ın kültür diplomasisi stratejilerinde nasıl entegre edildiğini ve ayrıca bu yeni medya uygulamalarının ülkenin kültürel mirasını tanıtmaya ve küresel algısını şekillendirme kapasitesini nasıl genişlettiğini analiz etmektedir. AR ve VR, bilgi aktarımında devrim yaratarak, kullanıcıları zaman ve mekân sınırlarının ötesine taşıyarak olağanüstü deneyimler sunmaktadırlar. Azerbaycan, enerji kaynakları zengini olmasının yanı sıra, zengin bir kültürel ve tarihi mirasa sahiptir. Bu miras, ülkenin kültür diplomasisi stratejisinin temel taşlarından biridir. Artırılmış ve sanal gerçeklik teknolojileri, bu mirasın tanıtımında yenilikçi yollar sunmakta ve geniş bir kitleye ulaşma potansiyeline sahiptir.

AR, kullanıcının gerçek dünya görüşüne sanal bilgilerin veya nesnelerin eklenmesi; VR ise kullanıcıyı tamamen sanal bir dünyaya taşıyan bir deneyimdir (Milgram ve Kishino, 1994). Bu teknolojiler, kullanıcıların gerçekliği değiştirilmiş bir biçimde deneyimlemesini sağlamakta ve öğrenme, anlama ve etkileşimde sınırları genişletmektedir (Zhou, Duh ve Billingham, 2008). Azerbaycan, son yıllarda AR ve VR teknolojilerini kullanarak kültür ve tarihini dünya çapında tanıtmak için çeşitli projeler geliştirmiştir. Bunlardan biri, başkent Bakü'deki tarihi yerlerin ve mimari eserlerin AR aracılığıyla keşfedilebildiği bir mobil uygulamadır. Kullanıcılar, tarihi yapıları yönelik zengin multimedya içeriklere erişebilir ve zaman içinde bu yapıların evrimine

tanık olmaktadır. VR deneyimleri ise özellikle Azerbaycan'ın kültürel etkinliklerini ve festivallerini uluslararası izleyicilere ulaştırmada kullanılmıştır. Bu teknolojilerin kullanımı, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Gobustan Kaya Sanatı Kültürel Peyzajı gibi sitelerin tanıtımında da büyük önem taşımaktadır. Sanal turlar, kullanıcıların bu siteleri ziyaret edebilmelelerini sağlamak ve Azerbaycan'ın kültürel mirasını koruma çabalarını desteklemektedir.

AR ve VR, kültürel etkileşimi ve eğitimi detaylaştıran teknolojilerdir. Azerbaycan'da müzeler ve eğitim kurumları, AR ve VR uygulamalarını kullanarak ziyaretçilere ve öğrencilere interaktif öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Örneğin, Azerbaycan halı sanatının VR aracılığıyla tanıtımı, kullanıcılara bu eserlerin dokusunu ve desenlerini yakından inceleme fırsatı vermektedir. Bu tür deneyimler, kültürel mirası özümseme ve etkileşim yollarını dönüştürmektedir. Artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik, Azerbaycan'ın kültür diplomasisinde önemli bir etken olmakla birlikte, kültürel mirasın korunması ve tanıtımında sınırları genişletmiştir. Bu teknolojiler, kültürel etkileşimi artırarak ve eğitim metodolojilerini yenileyerek, ülkenin kültürel zenginliklerini global bir izleyici kitlesine ulaştırma kapasitesini artırmaktadır. Azerbaycan, AR ve VR teknolojilerini entegre ederek, kültür diplomasisinde yenilikçi bir yöntem benimsemiş ve bu sayede uluslararası arenada daha etkin bir yumuşak güç haline gelmiştir.

Yapay Zekâ ve Büyük Veri: Azerbaycan'ın Dijital Diploması Stratejilerindeki Potansiyel Rolü

Yapay Zekâ (AI) ve Büyük Veri, çağımızın en devrimsel teknolojik gelişmeleri arasında yer almaktadır. Dolayısıyla çeşitli alanlarda olduğu gibi, diploması pratikleri üzerinde de derin bir etkiye sahiptir. Azerbaycan gibi stratejik bir konuma ve dinamik bir dış politika yapısına sahip bir ülke için, Yapay Zekâ ve Büyük Veri' nin dijital diploması stratejilerindeki potansiyeli hem fırsatlar hem de zorluklar yaratmaktadır.

Dijital diploması, sosyal medya platformlarının, veri analitiklerinin ve diğer dijital teknolojilerin diplomatik amaçlar için kullanımını ifade etmektedir. Özellikle, Yapay Zekâ (AI) ve Büyük Veri, politika yapıcılarının daha stratejik kararlar almasına, hedef kitlelere özel içerikler sunmasına ve karmaşık uluslararası meselelerde daha iyi öngörülerde bulunmasına olanak tanımaktadır. Azerbaycan için bu, enerji politikalarından Dağlık Karabağ çatışması gibi hassas konulara kadar geniş bir yelpaze içermektedir (Seib, 2016). Dijital diploması, sadece siyasi ve ekonomik sahalarda değil, aynı zamanda kültürel alışveriş ve uluslararası imaj yönetiminde de Yapay Zekâ ve Büyük Veri' nin potansiyelinden faydalanmaktadır. Azerbaycan, bu bağlamda özgün bir adım atarak, "Shusha" adını verdiği ilk Yapay Zekâ sanatçısını yaratmış ve böylece kültürel diplomasıye teknolojik bir boyut kazandırmıştır. "Shusha", Yapay Zekâ destekli bir algoritma kullanarak müzik ve görsel sanat eserleri üretmektedir. Bu, Azerbaycan'ın sanatsal ve kültürel mirasını tanıtırken çağdaş teknolojiyi nasıl kullanabileceğinin bir örneğidir. "Shusha", ismini Azerbaycan'ın tarihi ve kültürel öneme sahip bir şehri olan Şuşa'dan almıştır. Bu durum, dijital diploması stratejilerinde Yapay Zekâ kullanımının yalnızca teknolojik bir gösterim olmadığını, aynı zamanda derin kültürel ve tarihi unsurlarla zenginleştirilebileceğini göstermektedir. "Shusha", Azerbaycan'ın kültürel değerlerini, müziğini ve sanatını uluslararası alanda sergileyerek ülkenin yumuşak gücünü pekiştirirken, Yapay Zekâ' nın insan yaratıcılığıyla nasıl birleşebileceğinin de somut bir örneğini oluşturmaktadır.

Yapay Zekâ, Azerbaycan'ın dijital diploması stratejisini, hedef kitle analizinden içerik oluşturmaya kadar bir dizi alanda geliştirmektedir. Örneğin, Yapay Zekâ destekli araçlar, çeşitli

sosyal medya platformlarında yer alan veri setlerinden yararlanarak, kamuoyu eğilimlerini ve tutumlarını analiz edebilmektedir. Bu analizler, Azerbaycan'ın uluslararası ilişkilerdeki konumunu güçlendirmeye yönelik kampanyalarının daha etkili şekilde yönlendirilmesine katkı sağlamaktadır (Cheney-Lippold, 2017). Yapay Zekâ ve dijital teknolojilerin bu tür entegrasyonu, Azerbaycan'ın kültürel diplomasisine yeni bir boyut kazandırmakta ve diğer uluslarla kültürel diyalog ve işbirliği için yenilikçi yollar sunmaktadır. "Shusha", Azerbaycan'ın dünya genelindeki sanat festivallerine, sergilere ve diğer kültürel etkinliklere katılımı aracılığıyla, ülkenin sanatsal yetenek ve inovasyon profilini güçlendirmektedir.

Büyük Veri analitikleri, Azerbaycan'ın dış politika stratejilerinin oluşturulmasında önemlidir. Yapay Zekâ ve makine öğrenimi algoritmaları, büyük veri setlerinden anlamlı örnekler çıkararak, potansiyel krizlerin önceden tespit edilmesine ve stratejik cevapların geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Bu, özellikle uluslararası enerji piyasaları ve bölgesel güvenlik meseleleri gibi alanlarda Azerbaycan için önemlidir (Kaplan ve Haenlein, 2019). Yapay Zekâ ve Büyük Veri'nin dijital diplomasiye entegrasyonu, etik ve yasal meseleleri de beraberinde getirmektedir. Özellikle, kişisel verilerin işlenmesi ve gizlilik, uluslararası platformlarda işbirliği ve güven inşa etme çabalarında kritik öneme sahiptir. Azerbaycan'ın bu teknolojileri kullanırken, GDPR gibi uluslararası veri koruma standartlarına ve etik ilkelerine uyum sağlaması gerekmektedir (Russell ve Norvig, 2016). Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejilerinde Yapay Zekâ ve Büyük Veri'nin potansiyel rolü, ülkenin uluslararası sahnede etkisini artırma ve karmaşık global meselelere proaktif çözümler geliştirme kapasitesini güçlendirmektedir. Ancak, teknolojinin etkili kullanımı, etik ve yasal çerçevelere dikkat edilmesini ve kapsamlı bir stratejik planlamayı gerektirmektedir. Azerbaycan için bu, dijital diplomasi alanında bir lider olarak öne çıkmak ve uluslararası ilişkilerde daha belirleyici bir aktör haline gelmek için bir fırsat sunmaktadır.

Geleceğin Diplomasisi: Azerbaycan için Dijital ve Kültür Diplomasisi Trendleri

Araştırma, Azerbaycan'ın dijital ve kültür diplomasisi trendleri üzerinden incelenmektedir. Geleceğin diplomasisinin nasıl şekilleneceği ve Azerbaycan'ın bu süreçte nasıl bir pozisyon alması gerektiği üzerinde durulması, dijital araçların ve kültürel etkileşimin, ulusal çıkarların savunulmasındaki rolü değerlendirilmesidir. 21. yüzyılın başlarından itibaren hızla değişen uluslararası ilişkiler düzeninde, dijitalleşme ve kültürel etkileşim ön plandadır. Dijital diplomasi, sosyal medya ve dijital platformların diplomatik etkileşimde kullanılmasını ifade ederken, kültür diplomasisi, bir ülkenin kültürel mirasını ve değerlerini yurt dışında tanıtarak yumuşak güç kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Azerbaycan gibi bölgesel bir aktör için, bu iki diplomasi formu da hem fırsatlar hem de zorluklar sunmaktadır.

Dijital diplomasi, bilgi akışını hızlandırmakta ve sınır tanımayan bir iletişim ağı oluşturmaktadır. Böylece devletlerin politik, ekonomik ve sosyal mesajlarını geniş kitlelere ulaştırma potansiyelini artırmaktadır. Azerbaycan için dijital diplomasi, özellikle enerji politikası ve Karabağ sorunu gibi kritik sorunlarla uluslararası kamuoyunu etkileyebilme potansiyeline sahiptir. Bu çerçevede, Cohen'in "Dijital Diplomasi'nin Yükselişi" (2012) çalışması, devletlerin bu yeni alanı nasıl kullandığını ve çeşitli dijital diplomasi stratejilerini ele almaktadır. Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejisi, sosyal medya yönetimi, dijital içerik üretimi ve çevrimiçi itibar yönetimi gibi unsurları içermektedir. Örneğin, Azerbaycan'ın 2020 yılında Twitter kullanıcı sayısı 1 milyonu aşmış, Facebook kullanıcı sayısı ise 2.3 milyona ulaşmıştır (Internet World Stats,

2021). Bu veriler, Azerbaycan'ın dijital diplomasi potansiyelini göstermektedir. Dijital diplomasi, yabancı halklarla doğrudan iletişim kurma, imaj yönetimi ve hızlı politika yanıtları verme konularında Azerbaycan'a önemli avantajlar sağlayabilmektedir.

Azerbaycan'ın kültür diplomasisi yaklaşımı, zengin tarihi ve kültürel mirası üzerine kuruludur. Nye' in "Yumuşak Güç: Bir Ülkenin Başarısının Yolları" (2004) adlı eseri, kültürün, değerlerin ve politikaların, bir ülkenin uluslararası alanda nasıl etkili olabileceğini açıklamaktadır. Azerbaycan'ın dünya mirası listesinde yer alan tarihi eserleri ve UNESCO tarafından tanınan müzik ve dans formları gibi kültürel unsurları, uluslararası alanda tanıtımını güçlendirmek için kullanılabilir.

Azerbaycan'ın dijital ve kültür diplomasisi stratejilerini geliştirirken, hedef kitle analizi ve etkileşim stratejileri önem taşımaktadır. Dijital diplomasi çabaları, ölçülebilir ve etkileşime dayalı olmalıdır. Ayrıca, kültürel etkinlikler ve diplomatik misyonlar yoluyla kültürel diplomasi, ülke imajının zenginleştirilmesinde kullanılmaktadır. Azerbaycan'ın dijital ve kültür diplomasisi üzerine yaptığı yatırımlar, uluslararası alandaki etkinliğini ve görünürlüğünü artırma potansiyeline sahiptir. Dijital diplomasi, iletişim teknolojilerinin sunduğu imkânları maksimize ederken, kültür diplomasisi, Azerbaycan'ın kültürel mirasını ve değerlerini dünya çapında tanıtarak yumuşak güç kapasitesini güçlendirecektir.

Yöntem

Araştırma, dijital diplomasi kuramsal çerçevesi üzerinden, dijital sanatla bağının kurulması bağlamında bütünsel bir gözden geçirme olarak tasarlandığından betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012).

Sonuç

Azerbaycan, küreselleşen dünyada uluslararası ilişkilerde önemli bir gelişim ve dönüşüm içerisinde. Bu çalışmada incelenen dijital diplomasi ve kültürel diplomasi stratejileri, Azerbaycan'ın bu alandaki proaktif tutumunun ve kapasitesinin artırılmasına yönelik kritik öneme sahiptir. Ülkenin dijital diplomasi faaliyetleri, geleneksel diplomatik çabalarla eş zamanlı olarak hızla gelişen teknolojik altyapı ve dijital platformların etkin kullanımını içermektedir. Kültürel diplomasi ise, Azerbaycan'ın zengin tarihini, kültürünü ve sanatını dünya sahnesinde tanıtarak ulusal imajını güçlendirme ve uluslararası anlayışı artırma amacı taşımaktadır.

Dijital diplomasi bağlamında, Azerbaycan hükümeti ve diplomatik misyonları, sosyal medya kullanımı ve dijital iletişim kanallarını, politik mesajların yayılması ve kamu diplomasisi için etkin bir şekilde kullanmıştır. E-devlet ve e-vize gibi uygulamalar, ülkenin teknolojik inovasyon ve yönetime erişim konularındaki taahhütlerini göstermektedir. Ayrıca, dijital altyapıyı geliştirmek ve siber güvenliği sağlamak adına yapılan yatırımlar, Azerbaycan'ın dijital diplomasi stratejisindeki kararlılığını ortaya koymaktadır. Kültürel diplomasi alanında ise, Azerbaycan'ın evrensel değerleri ve ortak kültürel bağları vurgulayarak diğer uluslarla ilişkilerini geliştirdiği gözlemlenmiştir. Kültürel festivaller, sergiler ve sanat etkinlikleri aracılığıyla uluslararası toplumda var olan önyarguların aşılması ve karşılıklı anlayışın teşvik edilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, UNESCO gibi uluslararası kuruluşlarla işbirliği ve Azerbaycan kültürünün dünya mirası olarak tanıtılması, kültürel diplomasi çabalarının önemli bir parçasıdır.

Dijital ve kültürel diplomasi stratejilerinin birleşimi, Azerbaycan'ın uluslararası alandaki etkileşimini artırmak ve çeşitlendirmek açısından önemlidir. Bu stratejilerin uygulanması, ülkenin küresel diyalog ve işbirliğine katılımını teşvik ederken, ulusal çıkarlarını savunma ve kültürel zenginliklerini paylaşma yönünde güçlü bir araç olarak hizmet etmektedir. Ancak, dijital ve kültürel diplomasi uygulamalarının başarısı, sürekli değerlendirme ve geliştirmeye bağlıdır. Dijital diplomasi kapsamında, siber güvenlik ve bilgi yönetiminin önemi göz ardı edilemezken, kültürel diplomasi faaliyetlerinde ise, kültürel mirasın korunması ve tanıtımındaki dengenin hassasiyetle ele alınması gerekmektedir. Azerbaycan'ın dijital ve kültürel diplomasi stratejileri, ülkenin uluslararası ilişkilerdeki yerini pekiştirme ve global düzeyde etki alanını genişletme yolunda önemli adımlardır. Bu stratejiler, hem bölgesel hem de küresel bağlamda Azerbaycan'ın imajını şekillendirmede ve uluslararası toplulukla etkileşimde bulunmada kilit rol oynamaktadır. İleriye dönük olarak, bu iki alanın sürekli evrimleşen dinamikleriyle uyumlu şekilde adaptasyon ve yenilik, sürdürülebilir başarının anahtarları olacaktır.

Azerbaycan'ın 2000'li yılların başından itibaren uygulamaya koyduğu dijitalleşme ve kültürel diplomasi stratejilerinin evrimi ve bunların ulusal kimlik inşası, kültürel alışveriş ve uluslararası imaj yönetimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma, Azerbaycan'ın bu süreçteki temel adımlarını ve stratejik gelişmelerini, dijital medya ve sanal gerçeklik uygulamalarının kullanımını, kültürel mirasın korunması ve tanıtımı için yapılan faaliyetleri ve COVID-19 pandemisinin etkilerini analiz etmiştir.

2000-2015 dönemi, dijitalleşmenin temellerinin atıldığı bir zaman dilimi olarak belirlenmiştir. Bu dönemde, internet ve dijital teknolojilerin yükselişi, Azerbaycan'ın kültürel mirasını dijital ortama aktarma çabaları ve ilk uluslararası tanıtım kampanyalarını içerir. "Country Branding" ve "Bakü Uluslararası Kültür Politikası" gibi girişimler, ülkenin kültürel zenginliklerini dijital platformlar aracılığıyla sunma ve kültürel diplomaside aktif bir rol almayı amaçlamıştır. Sosyal medyanın etkin kullanımı, Azerbaycan'ın kültürel diplomasisinin daha dinamik ve etkileşimli bir hale gelmesini sağlamıştır. Twitter ve Facebook gibi platformlar resmi iletişim kanalları olarak benimsenmiş ve uluslararası etkinlikler, özellikle 2012 Eurovision Şarkı Yarışması gibi büyük uluslararası organizasyonlarda Azerbaycan'ın dijital diplomasi alanındaki etkinliğini güçlendirmiştir.

2015-2020 dönemi ise, dijitalleşme ve erişimin yanı sıra, içerik çeşitliliğinin ve sanal gerçeklik uygulamalarının artış gösterdiği bir süreci ifade etmektedir. Bu dönemde, Azerbaycan'ın sanal galeri platformlarının oluşturulması ve sanal gerçeklik deneyimleri, kültürel alışverişi ve erişimi önemli ölçüde artırmıştır. Pandemi süreci, dijital araçların önemini daha da pekiştirmiş ve Azerbaycan kültürel diplomasisinin esnek ve hızlı yanıt verme kapasitesini ortaya koymuştur. Pandemi süreci, kriz iletişimi ve dijital diplomasi rolünün önemini vurgulamış, Azerbaycan'ın hızla adapte olabileceğini ve dijital platformları etkin bir şekilde kullanabileceğini göstermiştir. Kapalı mekânların ve sosyal izolasyonun getirdiği sınırlılıklar, kültürel etkinliklerin ve içeriğin dijital platformlara taşınmasını zorunlu kılmış, bu durum Azerbaycan'ın dijital kültürel miras yönetimi ve uluslararası imaj yönetimi stratejilerinde yeni yönelimlere sebep olmuştur.

Son olarak, Azerbaycan'ın Avrupa Birliği ile ilişkileri bağlamında dijital diplomasi çabaları, uluslararası arenada kendini tanıtmaya ve etkileşim yaratmaya konusundaki başarılarını kanıtlamıştır. TURKSOY' un desteğiyle yürütülen kültürel diplomasi faaliyetleri, Türk kültürünün

uluslararası alandaki etkisini artırmış ve Azerbaycan'ın kültürel mirasının korunması ve tanıtımına katkıda bulunmuştur. Azerbaycan'ın dijitalleşme sürecinde gösterdiği adaptasyon yeteneğini ve kültürel diplomasiye entegre ettiği dijital stratejilerin etkinliğini göstermektedir. Dijital kültürel miras yönetiminin, pandemi gibi küresel zorluklar karşısında kültürel alışverişi sürdürme ve hatta artırma potansiyeli taşıdığı sonucuna varılmıştır. Azerbaycan'ın dijital diplomasi ve kültürel politikalar alanında attığı adımların, dijital çağda uluslararası ilişkiler ve kültürel etkileşim için model teşkil edebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ADESİNA, O. S. (2018). "Digital Diplomacy and Global Engagement: Harnessing The Power of Convergence". *Journal of International Technology and Information Management*, 27 (2), 97-116.
- ALAKBARLI, F. (2021). "Dijital Çağda Kültürel Miras: Azerbaycan Müzelerinin Dönüşümü". *Avrasya Miras Çalışmaları*, 2 (4), 30-45.
- ALİYEVA, F. (2021). "Dijital Çağda Kültürel Diplomasi: Azerbaycan Örneği". *Kafkas Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), 112-130.
- ALİYEVA, S. (2013). "Qabala Uluslararası Müzik Festivali: Kültürel Diplomasi ve Uluslararası İşbirliği". *International Journal of Azerbaijani Studies*, 11 (1), 30- 45.
- ANG, Ien & al. (2015). "Cultural Diplomacy: Beyond The National Interest?", *International Journal of Cultural Policy*, 21 (4), 365-381.
- AYDIN, M. & ACUN, F. (2015). "TURKSOY ve Türk Dünyasındaki Rolü". *Türk Araştırmaları Dergisi*, 16 (3), 765-778.
- AZERBAIJAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (2019). "Sosyal medya kampanyaları ve dijital diplomasi". [Çevrimiçi]. Erişim: Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı resmi Twitter hesabı.
- AZERBAIJAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (2021). *Digital Diplomacy Strategy Document*. Bakanlık Yayınları.
- AZERBAIJAN KÜLTÜR BAKANLIĞI (2021). *Bakü Elektronik Müzik Festivali*.
- AZERBAIJAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (2020). "Karabağ Zaferi Sonrası Dijital Diplomasi", Sosyal Medya Duyuruları.
- BJOLA, C. & Holmes, M. (2015). *Digital Diplomacy: Theory and Practice*. Routledge.
- BRYSON, J. M. (2018). *Strategic Planning For Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*. Jossey-Bass.
- CHENEY-LİPPOLD, J. (2017). *Biz Veriyiz: Algoritmalar ve Dijital Benliğimizin Oluşumu*. NYU Basın.
- CULL, N. J. (2008). "Public Diplomacy: Taxonomies and Histories". *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (1), 31-54.
- CUMMINGS, M. C. (2003). *Kültür diplomasisi ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti: Bir Araştırma*. Sanat ve Kültür Merkezi.

- DUNN, W. N. (2015). *Public Policy Analysis*. Routledge.
- EUROVISION (2012). “Eurovision Şarkı Yarışması'nın Bakü'deki Etkisi”. [Çevrimiçi]. Erişim: Eurovision resmi websitesi. Erişim Tarihi: 18.6.2023. <https://eurovision.tv/>
- ISMAİLOV, E. & Gurbanov, S. (2017). “Uluslararası İlişkilerde Kültür Diplomasisinin Rolü”. *Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi*, 5 (3), 180-186.
- ISMAİLOV, G. (2022). “Azerbaycan'ın Kültürel Diplomasi Faaliyetleri ve Dijital Medyanın Rolü”. *Journal of Eurasian Affairs*, 6 (2), 112-127.
- İSMAYILOV, E. ve Gurbanov, R. (2020). “Uluslararası İlişkilerde Kültürel Etkinliklerin Rolü: Azerbaycan'da Eurovision Örneği”. *Avrasya Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 4 (2), 112-123.
- İSMAYILOV, E. & Gurbanov, R. (2017). “Uluslararası İlişkilerde Kültür Diplomasisinin Rolü”. *Uluslararası Kültür ve Modernite Dergisi*, 5, 26-32.
- İSMAYILOVA, R. (2014). “Azerbaycan'da Kültürel Tanıtım Aracı Olarak Dijital Müzeler”. *Uluslararası Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 17 (3), 255-271.
- JACKSON, V. (2019). “21. Yüzyılda Dijital Diplomasi”. *Stratejik Çalışmalar Dergisi*, 13(3), 94-111.
- JONES, A. (2018). “Virtual Reality and Digital Heritage: The New Frontier of Cultural Diplomacy”. *Heritage & Society*, 11 (1), 89-106.
- JUSTICE FOR KHOJALY (2008). “Uluslararası kampanya”. [Çevrimiçi]. Erişim: Justice for Khojaly resmi websitesi.
- KAPLAN, A.M. ve Haenlein, M. (2019). “Siri, Siri Elimde: Ülkenin En Güzeli Kim? Yapay Zekânın Yorumları, İllüstrasyonları ve Çıkarımları Üzerine”. *İş Ufukları*, 62 (1), 15-25.
- KARAKAYA, İ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. A. Tanrıoğen (Edt.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Anı yayıncılık.
- KAZANCI, Z. (2019). “Müzik Yoluyla Kültür Diplomasisi: Azerbaycan'da Mugam Üzerine Bir Vaka Çalışması”. *Dünya Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 55-67.
- MAMMADOV, R. (2005). “Bakü Caz Festivali ve Kültürel Diplomasi”. *Caucasus Cultural Review*, 8 (2), 154-168.
- MANAFLI, A. (2020). “Cultural Diplomacy In The Digital Age: Azerbaijan's Strategy To Reach Out To The World”. *International Relations and Diplomacy*, 8 (6), 253- 262.
- MANOR, I. (2019). “The Digitalization of Diplomacy: Towards Clarification of a Fractured Terminology”. *Global Affairs*, 5 (3), 235-248.
- MERGEL, I., RETHEMEYER, R. K. & ISETT, K. (2016). “Big Data in Public Affairs”. *Public Administration Review*, 76 (6), 928-937 DOI: <https://doi.org/10.1111/puar.12625>
- METZGAR, E. T. (2018). “Engaging International Audiences: Public Diplomacy and Cultural Diplomacy”. *American Journal of Cultural Sociology*, 6 (4), 417-451.

- MİLGRAM, P. & Kishino, F. (1994). "Karma gerçeklik görsel ekranlarının sınıflandırılması". *IE-ICE TRANSACTIONS on Information and Systems*, E77- D(12).
- NYE, J. S. (2004). "Yumuşak Güç: Bir Ülkenin Başarısının Yolları". *Public Affairs*.
- QASİMOVA, S. (2018). "Müze Uygulamalarında Dijital Yeniliğin Kullanımı: Gobustan Kaya Sanatı Sanal Turları". *Müze Uluslararası*, 70 (1-2), 62-73.
- RUSSELL, S. ve Norvig, P. (2016). *Yapay Zekâ: Modern Bir Yaklaşım*. Pearson.
- SEİB, P. (2010). *Toward a New Public Diplomacy: Redirecting U.S. Foreign Policy*. Palgrave Macmillan.
- SEİB, P. (2016). *Dijital Diplomasi: Teori ve Uygulama*. Routledge.
- SMİTH, J. (2019). "The Role of Social Media in Cultural Diplomacy: A Case Study of Azerbaijan". *Diplomacy & Statecraft*, 30 (2), 340-363.
- SMİTH, L. (2018). "Çağdaş Azerbaycan'da Kültürel Diplomasi ve Miras Politikaları". *Uluslararası Miras Çalışmaları Dergisi*, 24 (6), 645-660.
- TURKSOY. (2020). "Hakkımızda". [TURKSOY websitesinden alındı]
- UNESCO (2013). "Bakü Dünya Mirası Gençlik Forumu". [Çevrimiçi]. Erişim: UNESCO resmi websitesi.
- UNESCO ve Azerbaycan İşbirliği, UNESCO'nun Resmi Dokümanları, 2021.
- UNESCO. (2003). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi*. Paris: UNESCO.
- ZAHARNA, R. S. (2020). "Digital Diplomacy and International Change Management". *The Hague Journal of Diplomacy*, 15 (3), 381-399.
- ZHOU, F., Duh, H. B. L. & Billingham, M. (2008). "Artırılmış Gerçeklik İzleme, Etkileşim ve Gösterimi Üzerine Eğilimler: ISMAR'ın On Yıllık Bir İncelemesi". 7. *IEEE/ACM Uluslararası Karma ve Artırılmış Gerçeklik Sempozyumu Bildirileri*.

EXTENDED ABSTRACT

In an era where the traditional paradigms of international relations are being reshaped by technological innovation and cultural exchange, Azerbaijan has positioned itself as a forward-thinking nation with a strategic implementation of cultural and digital diplomacy. It examines Azerbaijan's multifaceted approach to foreign policy, which harmoniously blends theoretical models with practical applications, assessing its regional and global impact, innovative practices, and future diplomatic scenarios. Azerbaijan's foreign policy is increasingly being informed by the concepts of cultural diplomacy and digital diplomacy.

The nation understands that the soft power yielded by cultural influence and digital engagement is paramount in the modern geopolitical landscape. By leveraging its rich cultural heritage and rapidly expanding digital infrastructure, Azerbaijan aims to project its values and interests on the global stage, thus fostering positive international relations. It examines the concepts of cultural diplomacy and digital diplomacy from the perspective of Azerbaijan's foreign

policy, detailing the foundations of soft power and public diplomacy. Policy documents and strategic plans reveal that Azerbaijan is investing considerably in information technologies as part of its foreign policy toolkit. These investments are not merely economic but are also seen as investments in the country's global stature and influence. Detailed case studies, such as the hosting of international cultural festivals and the deployment of e-governance platforms, illustrate the tangible steps Azerbaijan has taken in practicing digital and cultural diplomacy. The role of organizations like TURKSOY, which promotes cooperation among Turkic cultures, is crucial in understanding Azerbaijan's approach to regional diplomacy. Its involvement in TURKSOY reflects a commitment to cultural unity and cooperation in the Eurasian region, which not only strengthens regional ties but also has implications for Azerbaijan's relations with broader international entities, including the European Union. The relationship between Azerbaijan and the EU is multifaceted, encompassing dialogue on energy security, economic cooperation, and technological partnerships, all of which are underpinned by cultural and digital diplomatic efforts. Future scenarios, innovative applications and their potential contribution to Azerbaijan's foreign policy are emphasized.

The place of modern technologies such as augmented reality, virtual reality, artificial intelligence and big data in Azerbaijan's cultural and digital diplomacy strategies and the future role of these technologies are discussed. Looking to the future, Azerbaijan is exploring innovative diplomatic applications that could redefine its foreign policy. Augmented reality (AR) and virtual reality (VR) are not just entertainment technologies but are seen as new mediums for cultural diplomacy, allowing immersive experiences of Azerbaijani heritage globally. Artificial intelligence (AI) and big data are tools for predictive diplomacy, enabling the country to anticipate and respond to international trends and challenges proactively. The synergy between Azerbaijan's cultural offerings and its digital initiatives is creating a compound effect that amplifies the country's influence and visibility internationally. By integrating modern technologies into its diplomatic strategies, Azerbaijan is not only enhancing its current practices but is also laying the groundwork for pioneering future methods of international relations. The strategic elements of cultural richness and technological adaptability are twin pillars that support Azerbaijan's vision in the field of cultural and digital diplomacy. The nation's cultural richness serves as a beacon of its identity and values, while its adaptability and embrace of technology demonstrate a commitment to innovation and progress. Together, these elements position Azerbaijan as a promising player in the realm of modern diplomacy. Azerbaijan continues to interweave its cultural assets with digital advancements, it creates a robust platform for international dialogue and cooperation. The country's strategic use of cultural and digital diplomacy not only enhances its own soft power but also contributes to the global discourse on how technology and culture can intersect to create novel diplomatic practices.

By doing so, Azerbaijan is not only securing its place in the international arena but also setting a precedent for how countries can harness the potential of these tools to shape their foreign relations in an increasingly interconnected world. Through its ongoing efforts, Azerbaijan is likely to continue expanding its influence and fostering partnerships that will benefit not only its own development but also contribute to regional stability and global cultural exchange. It reveals how the synergy between Azerbaijan's cultural and digital initiatives in foreign policy enhances the country's influence and visibility in the international arena and suggests innovative methods that can pioneer modern diplomacy practices in international relations. Azerbai-

jan's cultural richness and technological adaptability are among the strategic elements analyzed in the article, highlighting the country's promising position in the field of cultural and digital diplomacy.